

T.C
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

"TEMAŞA" MECMUASININ TAHLİLİ İNDEKSİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

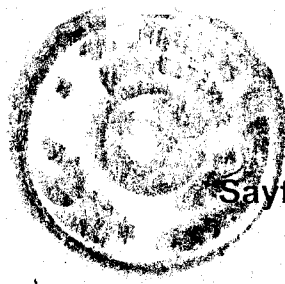
TEZ YÖNETİCİSİ

Yrd.Doç.Dr. H.Hadi BULUT

HAZIRLAYAN

Veysi ÖZDEMİR

ELAZIĞ - 1996

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

İÇİNDEKİLER

I

KISALTMALAR

III

ÖNSÖZ

IV

A- GİRİŞ VE TEMAŞA DERGİSİNİN TANITIMI

1

B- TEMAŞA DERGİSİNDE ÇIKAN YAZILARIN YAZAR

ADLARINA GÖRE ALFABETİK İNDEKSİ

6

C- TEMAŞA DERGİSİNDE ÇIKAN YAZILARIN

KONULARINA GÖRE İNDEKSİ

27

1- Tiyatro Tanıtım Yazıları ve Tenkitleri

27

2- Tiyatro Metinleri

37

3- Tiyatro Haberleri

40

4- Mektuplar

42

5- Şiir

44

6- Muhtelif Yazılar

44

Ç- İLANLAR VE REKLAMLAR

48

D- FOTOĞRAF VE RESİMLER

56

E- ÖRNEK METİNLER

67

1- Molyer'in Edebiyat-ı Cihan Üzerine Olan Tesir ve

Nüfuzu

67

2- Ahmet Hikmet Bey ve Temaşa

73

3- Var mı Yok mu 1 ?

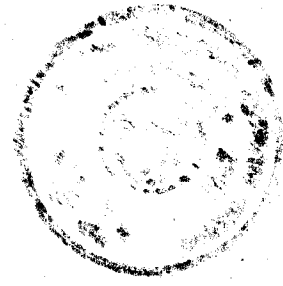
79

Sayfa No

4- Var mı Yok mu 2 ?	81
5- Kirli Çamaşırlar	84
6- Milli Tiyatromuz ve Milli Tiyatroların Tarz – İ Teşkil ve İdaresi	90
7- Bizde Tiyatroculuk	94
8- Biz de Sinemacılık	102

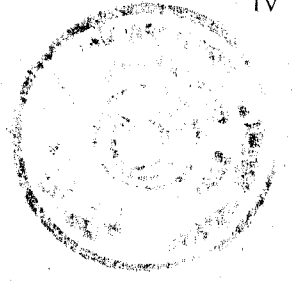

KISALTMALAR

F.	Fıkra
H.	Hatıra
K.S.	Kanun-i Sani
M	Makale
Nu	Numara
s.	Sayfa
T.	Tiyatro
T. Metni	Tiyatro Metni
T.E.	Teşrin-i Evvel
T.S.	Teşrin-i Sani
T.T.	Tiyatro Tefrikası

ÖNSÖZ

Yeni Türk Edebiyatı'nın asli kaynaklarından biri de süreli yayınlardır. Gazete ve mecmuaların edebi sosyal ve siyasi açıdan büyük önemleri vardır.

Gazete ve mecmuaların günü gününe yayınlandığından dolayı, o devri bütün özellikleriyle yansıtmaları bakımından çok önemli birer kaynaktırlar. Gelişmiş ülkelerde gazete ve mecmua kavramlar, büyük ölçüde tamamlanmıştır; ülkemizde de bu tür çalışmaların yürütülmesi araştırmacılara zaman kazandıracaktır.

Biz de bu çalışmamızda 1918 - 1920 yılları arasında 25 sayı eski harflerle neşredilen Temaşa dergisini konu olarak seçtik. Derginin Türkiye'de çok az sayıda çıkmış tiyatro mecmualarından biri olması onun ehemmiyetini artırmaktadır. Edebiyatımızda tabii olarak şiir, hikaye, roman gibi türler üzerinde daha çok durulurken tiyatro edebiyatımız onlara göre daha arka planda kalmıştır. Tez konusunun seçiminde tiyatro edebiyatımız araştırmalarına katkıda bulunmak amacında güdülmüştür.

Tezimizde ; İçindekiler, Kısaltmalar (s. II), Önsöz (s.III), Giriş ve Temaşa Dergisinin Tanıtımı (s. 1-4), Temaşa Dergisinin İntişar Tablosu (s.5).

Örnek metinler (s. 67) bulunmaktadır.Temaşa dergisinde çıkan yazıların konularına göre indeksi (s.27) kronolojik olarak

verilmiştir. Örnek Metinlerde; İçindekiler kısmında belirtilen ~~sezen~~ ^{sezen} ~~altı~~ ^{altı} tanesi tiyatro tñkidine aittir. Bu yayınlar eski harflerden günümüz alfabesine aynen aktarılmıştır. Malzeme temininde çekilen sıkıntılar ve her çalışmada olduğu gibi bulunabilecek bazı eksikliklere rağmen bu çalışmamızın faydalı olacağı kanaatindeyim.

Yüksek lisans tezinin hazırlanıp bu hale gelmesinde değerli zamanını ve bilgisini bizden esirgemeyen **Yrd.Doç.Dr.Halil Hadi BULUT**'a teşekkür ederim.

Ayrıca tezin yazımında emeği geçen **TEZ-BANK** 'ın değerli elamanlarına da teşekkür ederim.

Veysi ÖZDEMİR

Elazığ - 1996

A - GİRİŞ VE TEMAŞA DERGİSİNİN TANITIMI

Türk basın tarihi içerisinde yüzlerce dergi ve gazetenin neşredildiğini görüyoruz. Fikirden mizaha, edebiyattan tıbbı çok çeşitli sahalarda çıkan bu dergi ve gazetelerin pek azı doğrudan doğruya tiyatro ile ilgilidir. Sayıları on ikiyi bulan bu dergi ve gazetelerde dikkati çeken bir başka husus, dört tanesinin sadece tek sayı, beş tanesinin de en fazla dört sayı çıkabilmiş olmasıdır. Sadece Agop Baranyan'ın Tiyatro adlı haftalık gazetesi (1874 - 1876) toplam 104 sayı, A.Kemal'in Film adlı dergisi (1926 - 1927) toplam 8 sayı, Mazhar Fevzi'nin Tiyatro ve Musiki adlı haftalık mecmuası (1928) toplam 11 sayı yaşayabilmiştir.

Temaşa dergisi 1918'de haftalık olarak yayına girmiştir. Aynı yıl 15 veya 20 günde bir çıkmaya başlamış, 1919'da aylık olmuş o yılın ikinci yarısındaki kapanma devresinden sonra, 1920'de gene aylık olarak devam etmiştir. Türkiye kütüphanelerinde 25 sayısı mevcuttur. Yaptığımız çalışma 25 sayıya aittir.

Rahmetli Hakkı Bey'in bir kütüphane tesisi için bıraktığı bu dergiler sonradan fotokopi yapılmıştır. Derginin asıl boyutları 32x24 santimdir. Mecmuanın sahibi ; Seyyid Tahir'dir. Yazı işleri

müdürü ; Süleyman Tevfik, basıldığı matbaalar ; Kader, El Adl, Şemsi, İnci Diken.

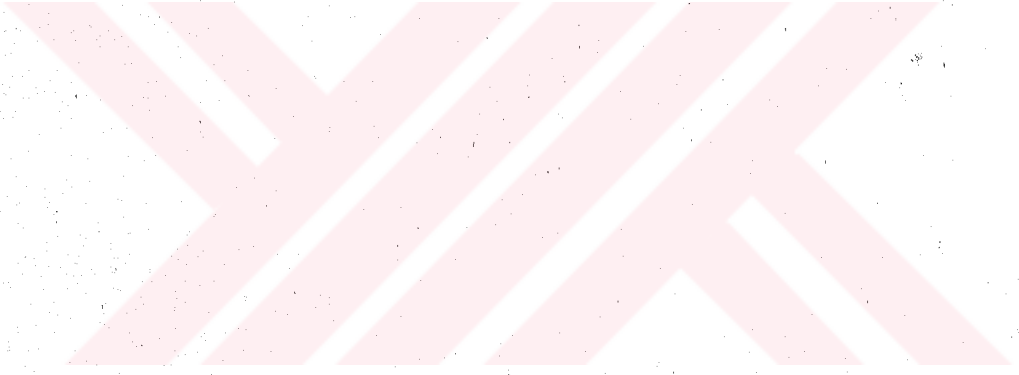
Temaşa dergisi adından da anlaşılacağı gibi bir tiyatro dergisidir. Yazıların büyük kısmını (hatta tamamına yakını) tiyatro ile ilgili yazılar oluşturmaktadır. Temaşa sayfa adedi olarak her sayıda değişiklikler gösterir. 10 sahife olan sayılar olduğu gibi 20 - 25 sahifelik sayılar da vardır. Derginin ön kapağında genelde tiyatro ile alakalı bir kişinin resmi bulunur. Dış kapakta bu hafta veya münderacat başlığı adı altında yazar kadrosu verilir. Dergi ile ilgili bilgiler (Sahibi, Fiyatı, basıldığı yer, abone bedeli gibi) ön kapakta yer verilir. İç kapakta resmi basılan kişi hakkında tanıtıcı bilgiler yer alır. Dergi hakkında tanıtıcı yazılar bazen de tanıtıcı ilan ve reklamlara yer verildiği görülür. Birinci sayfada üst kısımda dergiyi tanıtıcı yazılar sonra da hafta musahabesi başlığı adı altında tiyatroyu tanıtıcı ve bizdeki tiyatroyu çoğu zaman eleştirici mahiyette yazılar yer almaktadır.

Temaşa şuunu başlığı altında tiyatro ile ilgili haberlerin ağırlıkta olduğu bölümler ise derginin iç sayfalarında yer almaktadır. Yine okuyucu mektupları onlara verilen cevaplar 4 ve 5. sayfalarda yer almaktadır. Tiyatro tenkit ve tanıtım yazıları genelde derginin baş tarafında olduğu gibi zaman zaman derginin son sayfalarında da rastlanabilir. Sanatkarlar ve onların maddi-

manevi sıkıntılarını anlatan yazılara genelde son sahifelerde yer verilmektedir. Temaşa bir tiyatro dergisi olduğu için hemen hemen her sayıda bir tiyatro metnine (T.T) yer verilmektedir. Arka iç kapakta reklam ve ilanlar, derginin yaptığı çeşitli yarışmalar, Darülbedayi ile ilgili haberler bulunmaktadır. Arka dış kapakta ise yine tiyatro ile alakalı kişi veya kişilerin resimleri, reklam ve ilanlara rastlanmaktadır. Bu dönem içerisinde yayınlanan Temaşa dergisi 6. sayıya kadar yukarıda bahsedildiği gibi çıkarken 6. sayıdan itibaren daha ciddi ve ilmi yazıların yayınlanacağı dergi tarafından okuyucularına duyurulur. 6. sayıdan itibaren derginin ana karakterinde fazla bir değişiklik olmaz. Yalnız daha muhtevalı yazılar yayınlanır. Batıda tiyatro konusunda eser veren yazarlar tanıtılır (Şekspir, Molyer). Onların tercüme yoluyla eserleri aktarılır. Milli bir tiyatronun gerekliliği üzerinde durulur. Fransız veya İngiliz tiyatroları tanıtılır.

Ertuğrul Muhsin "Garpta ve Bizde Tiyatroculuk" başlığı adı altında çeşitli makaleler yazar. 18. sayıdan itibaren Temaşa Şuunu başlığı adı altında verilen tiyatro ile ilgili haberler Temaşa istihbaratı adıyla yayınlanmaya başlanır. Temaşa dergisinin yazar kadrosu süreklilik arz etmez. Hemen hemen her sayıda yazısı bulunan yazar Ertuğrul Muhsin'dir.

Ertuğrul Muhsin Temaşa ile ilgili düşüncelerini ve tiyatronun bizde de gelişebilmesi için düşüncelerini değişik sayılarda okuyucularla paylaşır. Halide Edip, Reşat Nuri, Ahmet Fehim Efendi, Mehmet Rauf'u dergide yer alan tanınmış kişiler olarak sayabiliriz . Temaşa dergisi tiyatronun memleketimizde gelişebilmesi için neler yapılması gerektiğini, Batı da ve bizde Tiyatroculuk Tiyatro tanıtım tenkit ve haberleriyle tiyatroya hizmet eden bir mecmuadır.

Temaşa Dergisinin İntişar Tarihlerini Gösterir Tablo

Nu	Tarih	Süre	Müdürü	Matbaa
1	06.06.1918	Haftalık	SüleymanTevfik	Kader
2	13.06.1918	Haftalık	SüleymanTevfik	Kader
3	20.06.1918	Haftalık	SüleymanTevfik	Kader
4	11.07.1918	15 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
5	01.08.1918	20 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
6	15.08.1918	15 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
7	30.08.1918	15 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
8	13.09.1918	15 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
9	26.09.1918	15 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
10	17.10.1918	20 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
11	09.11.1918	20 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
12	30.11.1918	20 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
13	16.01.1919	15 Günlük	SüleymanTevfik	Kader
14	01.03.1919	45Günlük(ara verilmiş)	SüleymanTevfik	Kader
15	01.04.1919	Aylık	SüleymanTevfik	El-Adil
16	01.05.1919	Aylık	SüleymanTevfik	El-Adil
17	01.06.1919	Aylık	SüleymanTevfik	Şems
18	01.01.1919	6aylık(ara verilmiş)	SüleymanTevfik	Şems
19	01.02.1920	Aylık	SüleymanTevfik	Şems
20	01.03.1920	Aylık	SüleymanTevfik	Şems
21	01.04.1920	Aylık	SüleymanTevfik	Şems
22	01.05.1920	Aylık	SüleymanTevfik	Şems
23	01.07.1920	2 Aylık(ara verilmiş)	SüleymanTevfik	Şems
24	01.07.1920	2 Aylık(ara verilmiş)	SüleymanTevfik	Şems
25	01.08.1920	Aylık	SüleymanTevfik	Şems

**B - TEMAŞA DERGİSİNDE ÇIKAN YAZILARIN YAZAR
ADLARINA GÖRE ALFABETİK İNDEKSİ**

Ahmed Bedii: Fûruzan, Nu:9, s. 3-4, 26 Eylül 1918

Ahmed Cezmi: (Almancadan) "Aktör" Nu:19, s.15-16, 1

Şubat 1920

Ahmet Fehim Efendi: Sanatkarlarımız (Sanatkarların maddi ve manevi sıkıntılarını anlatan yazı), M., Nu: 2, s.8-9

Ahmed Nuri: Mizah adlı yazı, Nu: 23-24, Arka İç Kapak, Haziran-Temmuz 1920

Ahmed Subhi: Tenkidi Tenkid, (M.), Nu:3, s.6, 20 Haziran 1918

Ali Kemal: "Tiyatroya Muhtacız" Nu:16, s. 3-4, 1 Mayıs 1919

Ali Memduh: "Bu da Bir Türüsü", Nu:22, s. 15-17, Mayıs 1920

Ali Ulvi: "Küçük Hikaye" (Kadın Peşinde), Nu:18, s. 20-21, 1 K.S. 1920

Arakzade Mim (م) Süleyman: Karmen, T.T, Nu:5, Ön İç kapak, 1 Ağustos 1918

Arakzade Mim (م) Süleyman: Ferman (Opera Metni) Nu:1, İç kapak mütercimi, 2 Haziran 1918

Arakzade Mim () Süleyman: Karmen (T.T), Nu:2, İç Kapak,

13 Haziran 1918

Arakzade Mim () Süleyman: Karmen, T.T., Nu:3, Ön İç Kapak, 20 Haziran 1918

Arakzade Mim () Süleyman: Teracim-i Ahval-i Nisa, Nu:5, s.7,

1 Ağustos 1918

Babih, (Kef) () "Tiyatroda Güzellik" Nu:20, s. 6-7,

1 Mart 1920

Boileu, Bir Aktris İçin Şiir, Nu:1, s.6, 6 Haziran 1918

Calibe Fuad: Merzuka İçin Fantazi (Bir genç kızın ölümü için duyduğu üzüntü) Nu: 5, Arka Dış Kapak, 1 Ağustos 1918

Calibe Fuat: Son Emel T. Metni, Nu:4, Ön iç kapak, Arka İç Kapak 11 Temmuz 1918

Çimdik:"Darülbedayi 2", (Şiir), Temaşa Muhabereleri, Müsabakamız başlıklı yazılar, Nu: 22, Arka kapak, Mayıs 1920

Çimdik: "Darülbedayi" (Şiir) Nu:21, s. 16, 1 Nisan 1920

Çimdik: "Darülbedayi" (Şiir), Nu:19, s. 21, 1 Şubat 1920

Çitlenbik, Mudhikat-ı Temaşa, Nu:6, s.7-8, 10 Ağustos 1918

Çitlenbik: Mudhikat-ı Temaşa, Nu: 8, Ön İç kapak-Arka İç kapak, 13 Eylül 1918

Çitlenbik: İsmail Cenani Bey, Rıza Tevfik Efendiler, Nu:14,

s. 15-16, 1 Mart 1919

Çitlenbik: Mudhikat-ı Temaşa, (Tiyatro haberleri veren çeşitli yazılar), s. 7-8

Daloğlu Fuat: "Tiyatro Bedbinliği" Nu:25, s. 16-17, Ağustos 1920

Ekrem, Bülbul, Şiir, Nu:1, s.8, 6 Haziran 1918

(Elif) (I) Galib "Vazife" (T. T.), Nu:19, s. 19, 1 Şubat 1920

(Elif) (I) Galib: Yüz Yapmak, M., Nu:15, s. 13-14,

1 Nisan 1919

(Elif) (I) (Gayn) (ع) "Mürebbiye Filmi" Nu: 17, s.1-2, 1 Haziran 1919

(Elif) (I) Galib "Mehmet Rauf Bey ve Temaşa" Nu:22, s. 2, Mayıs 1920

(Elif) (I) Galib "Vazife" (Piyes) Nu: 18, s. 24-27, 1 K.S. 1920

(Elif) (I) Galib Darülbedayi'den "Ahmed Hikmet Bey ve Temaşa" Nu:21, s. 2-3, 1 Nisan 1920

(Elif) (I) Galib, "Baş Muharrir" (Komedi) Nu:18, s.28-31, 1 K.S. 1920

(Elif) (I) Galib: "Tali" Bir perdelik komedi, Nu:16, s.11-12, 1 Mayıs 1919

(Elif) (I) Galib: Bey Evde Hanım Köyde, T., Nu:15, s.15-16,

1 Nisan 1919

(Elif) (l) Galib: Sahne Sanatlarından "İfade-i Vechiyye"

Nu:16, s. 4-5-6, 1 Mayıs 1919

(Elif) (l) Galip: Temaşakar (Gayyur), Ertuğrul Muhsin'e

Açık Mektup, Nu:10, s. 9-10, 17 T.E. 1918

(Elif) (l) Mim (ğ) Bir izah, Selahaddin Ali Beyefendiye, (F.),

Nu:13, s. 6-7-8, 16 K.S. 1919

(Elif) (l) Mim (ğ) Son Sahne Simaları, M., Nu:14, s.13-14,

1 Mart 1919

Ercümend Ekrem: "Tevfik" Nu:25, s. 3-4, Ağustos 1920

Ertuğrul Muhsin: Mösyö Sekenin Keçisi, Nu:11,

s. 2-3-4 9 T.S. 1918

Ertuğrul Muhsin: Hamlet hakkında yazdığı M., Nu:7,Ön İç

Kapak-Arka İç Kapak, 31 Ağustos 1918

Ertuğrul Muhsin: Cevabı (Mektubun cevabı), Nu: 11, s.5,

9 T.S. 1918

Ertuğrul Muhsin: "Üstad Manukyan için" "Nankör Meslek"

Nu:22, s. 7, Mayıs 1920

Ertuğrul Muhsin: Açık Mektup, Nu:6, Arka iç kapak,

10 Ağustos 1918

Ertuğrul Muhsin: Azerbaycanlıların İstanbul'u Ziyaretleri

Münasebetiyle, (M.) Nu:14, s. 1-2, 1 Mart 1919

Ertuğrul Muhsin: Azizim Galib, Mektuba Cevap, Nu:10,

s. 10-11-12 17 T.E. 1918

Ertuğrul Muhsin: Bir Hadise, H. Nu:12, s. 6-7, 30 T.S. 1918

Ertuğrul Muhsin: Bizde Tiyatroculuk, (M.) Nu: 8, s.4-5-6-7,
12 Eylül 1918

Ertuğrul Muhsin: Fener Bekçileri Nakili, T. Metni, Nu:9,
s. 11-16, 26 Eylül 1918.

Ertuğrul Muhsin: Garbte Sinema ve Temaşa, (Berlin Hatılarından); Nu:7, s. 3-4, 31 Ağustos 1918

Ertuğrul Muhsin: Garpda Tiyatroculuk, Bizde Tiyatroculuk,
Nu:9, s. 5-6, 26 Eylül 1918

Ertuğrul Muhsin: Hemen Vazife Başına, M., Nu:13, s. 11-12-
13, 16 K.S. 1919

Ertuğrul Muhsin: Örf O her makul şeyi yutan ejder, (Selim Sırrı Beyefendiye), Kadınların Çalışması hakkında bir M., Nu:6,
s.2-3, 10 Ağustos 1918

Ertuğrul Muhsin: Temaşa Şuunu, Hortlaklar Munasebetiyle,
Nu.3, s.3, 20 Haziran 1918

Ertuğrul Muhsin: Yasin Efendi, T. Metni, Nu: 7, s. 10-11-12,
31 Ağustos 1918

Ertuğrul Muhsin: Ziya Beyin Ufûlü, Nu:9, s.8, 26 Eylül 1918

Ertuğrul Muhsin:"Tolstoy" Nu:22, s. 4-5-6-7, Mayıs 1920

Faruk Nafiz:"Türk Sahnesinde Mevzun Piyesler" Nu:20,
s.14-15, 1 Mart 1920

Galib Nihad: "Meşhur Temaşa Muharirleri "Şiller", (Hayatı)
Nu:17, s. 2-3, 1 Haziran 1919

(Gayn) (ع) (Sat) (ص) "Temaşa tetkikleri" "Rasin" Nu:22,
s. 10-11, Mayıs 1920

Halide Edip Hanımefendi: Temaşa Şuunu, Kenan Çobanları
(Opera), Bestakarı Vedia Sabri Efendi, Nu:6, s.5, 10 Ağustos
1918

Halide Edip: Şekspirden Tercüme, Venedik Taciri, T. Metni,
Nu: 8, s. 7-8-9, 12 Eylül 1918

Halide Edip: Şekspirden Venedik Taciri, Nu:11, s. 5-8, 9 T.S.
1918

Halide Edip: Venedik Taciri, T. Metni, Nu:10, s. 6-7-8, 17
T.E. 1918

Halide Edip: Venedik Taciri, T. T., Nu:9, s. 8-10, 26 Eylül
1918

Halid Fahri: "Darülbedayi'nin Tekamülüne Doğru" Nu:25,
s. 5-6, Ağustos 1920

Halid Fahri: "Hançer" Nu:23, s. 3-4-5-6, Haziran-Temmuz 1920

Halid Fahri: "İlk Şair" Nu:19, s. 9-10-11, 1 Şubat 1920

Halid Fahri: "Temaşımızın İstikbali" Nu:18, s. 8-9-10,

1 K.S. 1920

Halid Fahri: "Tiyatroda kadın 1" Nu:20, s. 15, 1 Mart 1920

Hüseyin Kazım: Hafta Musahabesi, Adapte, M., Nu:5, s.1-2,
1Ağustos 1918

Hüseyin Kazım: Hafta Musahabesi, Kirli çamaşırlar, T.,
Nu:3, s. 1-2, 20 Haziran 1918

Hüseyin Kazım: Muamma-yı Kalb T. Metni (T.T),Nu.2, s.7,
13 Haziran 1918

Hüseyin Kazım: Muammay-ı Kalb T.T, Nu:5, s. 8,
1 Ağustos 1918

Hüseyin Kazım: Muammay-ı Kalb, T.T, Nu:3, s. 8, 20
Haziran 1918

Hüseyin Kazım: Muammayı Kalb, T.T, Nu:4, s.7-8,
11 Temmuz 1918

Hüseyin Kazım: Öldü, (Ölüm Hakkında Derlenmiş Çeşitli
Yazılar), Nu:6, s.:1, 10 Ağustos 1918

Hüseyin Kazım: Tenkid (Hafta Musahabesi) Nasıl Oyunlar
Nu:4, s.1-2, 11 Temmuz 1918

Hüseyin Kazım: Var mı Yok mu, M., Nu:1, s. : 1-2,
6 Haziran 1918

Hüseyin Kazım: Var mı yok mu, M., Nu:2, s. 1-2, 13 Haziran
1918

İbn-ür Refik Ahmet Nuri: "Eski Adetler" (Komedi- I Perde)

Nu:23, s. 19-25, Haziran -Temmuz 1920

İç Kapak, Muhabbet Aleminde, Sohbet.....

"İnayet" Kat-ı Rabıta, (Fransız Tiyatro Akademisinden Moris Done'den Tercüme), Nu:19, s. 20-21, 1 Şubat 1920

İnayet, "Garb hayat-ı temaşasından üç piyes" Nu:21, s. 9-10, 1 Nisan 1920

İsmail Halid, Erkeklerle Kadınları Mukayese, Nu:1, s. 2-3, 6 Haziran 1918

(Kef) (6) "Mısır Esir Karargahlarında Osmanlı Sahneleri" Nu:22, s. 13-14-15, Mayıs 1920

(Kef) (6) Babuğ, "Temaşaya İntisab İçin" Nu:21, s.4-5, 1 Nisan 1920

Kemal Emin: "Bizde Sinemacılık" Nu:15, s. 1-2, 1 Nisan 1919

Kemal Emin: "Cevap ÜI-Cevap" Nu:25, s. 9, Ağustos 1920

Kemal Emin: "Darülbedayi'nin Yeni Piyesleri ve Binnaz" Nu:16, s. 1-2-3, 1 Mayıs 1919

Kemal Emin: "Hançer Dolayısıyla-Yusuf Ziya Bey'e" Nu: 23, s.6-7, Haziran-Temmuz 1920

Kemal Emin: "Macun Hokkası", M., Nu:18, s.6-7-8, 1 K.S. 1920

Kemal Emin: "Sahne Musikisi" Nu:19, s. 3-4, 1 Şubat 1920

Kemal Emin: (Corc Kalemense'dan Tercüme) "Saadet Perdesi" T.T., Nu: 17, s. 9-16, 1 Haziran 1919,

Kemal Emin: (Corc Kalemense'dan Tercüme), "Saadet Perdesi", (T. T) Nu:16, s. 15-16, 1 Mayıs 1919

Kemal Emin: (Corc Kalemense'dan Tercüme), Saadet Perdesi, T. Nu:13, s. 15-16, 16 K.S. 1919

Kemal Emin: (Darülbedayinin Sebeb-i Teesüsü Hal-i Hazırı) Nu:6, s.3-4, 10 Ağustos 1918

Kemal Emin: Basubadel Mevt, Tevfik Bey'in intiharı münasebetiyle, Nu:9, s. 7-8, 26 Eylül 1918

Kemal Emin: Corc Kalemense'dan (Tercüme), Saadet Perdesi, T. Metni, Nu:12, s.11-16, 30 T.S. 1918

Kemal Emin: Darülbedayi Dersleri, Nu:13, s. 3-6, 16 K.S. 1919

Kemal Emin: Milli Tiyatromuz ve Milli Tiyatroların Tarz-ı Teşekkül ve İdaresi,M., Nu:7, s. 1-2, 31 Ağustos 1918

Kemal Emin: Milli Tiyatromuz ve Repertuar, M., Nu:8, s.3-4, 12 Eylül 1918

Kemal Emin: Mühri Müşfik Hanımefendinin Resim Sergisi, Nu:11, s.1-2, 9 T.S. 1918

Kemal Emin: Reşad Rıdvan Bey'e Açık Mektup, Nu:12,

s. 7-8-9, 30 T.S. 1918

Kemal Emin: Sulh ve Tiyatro, M., Nu:10, s. 2-3-4, 17 T.E.

1918

Medahin İkinci Numara Adlı Yazı, Nu:17, Ön İç kapak,

1 Haziran 1919

Mehmed Rauf: "Sansar" Nu:17, s. 5-6, 1 Haziran 1919

Mehmed Sermed: Bir Mektup, Nu: 11, s. 4-5, 9 T.S. 1918

Mim () Nihad "Zifaf Gecesi" Nu:15, s. 8-9-10, 1 Nisan

1919

Mim () Adil Almanyada Temaşa Hayatı, Nu:1, s.:5,

6 Haziran 1918

Mim () Nihad Meşhur Temaşa Muharirleri Henrik İsen,
Nu:13, s. 8-11, 16 K.S. 1919

Mim () Nihad Meşhur, Temaşa Muharirleri, Hanrik İsen,
Nu:14, s.4-12, 1 Mart 1919

(Mim) () Nihad Hazırlık: (Tekellüm-i Hikaye), Nu:17, Arka
İç kapak, 1 Haziran 1919

(Mim) () (Te) () "Temaşa tarihinden" Fransız Tiyatrosunun
menşeleri, Nu:17, s. 4-5, 1 Haziran 1919

(Mim) () Nihad "Fransız Tiyatrosunun Menşeleri" (Trajedi),
"Klasiklere Doğru", Nu:19, s. 16-18, 1 Şubat 1920

(Mim) () Nihad: "Dersde" Hikaye, Nu: 16, s. 13,

1 Mayıs 1919

Nail Kemal: "Darülbedayi'miz Hakkında" Nu:23, s.17-18,
Haziran-Temmuz 1920

Nail Kemal: "Milli Tiyatroya İhtiyacımız" Nu:25, s. 17-18,
Ağustos 1920

Nihad (Ayn) (ع) Meri Estavret (T. T.), Nu:18, s.22-24, 1 K.S.
1920

Nihad Galib: "Meşhur Temaşa Muharirleri 2" "Göthe Hayatı"
Nu:15, s. 4-5-6-7, 1 Nisan 1919

Nihad Galib: "Meşhur Temaşa Muharirleri" Göthe (Eserleri),
Nu:16, s. 6-7-8-9, 1 Mayıs 1919

(Nun) (ن) "Julya Berta" Nu:18, s. 18, 1 K.S. 1920

(Nun) (ن) (Mim) (م) "Fransız Tiyatrosunun menşeleri" (16.
Asırda Trajedi), Nu:18, s. 17-18, 1 K.S. 1920

Ömer Nuri: Temaşa Şuunu, Temaşa Zevki ve Matbuat, M.,
Nu:4, s.2-3, 11 Temmuz 1918

(R) (ر) (Kef) (ك) "Temaşa Musahabesi" Nu:18, s.2-6,
1 K.S. 1920

Reşad Nuri: "Tiyatro Eserlerini Anlamak İçin" Nu:20,
s. 3-4-5, 1 Mart 1920

Reşad Nuri: Edmon Rustan, M., Nu:13, s. 1-2-3, 16 K.S.
1919

Reşat Nuri: Birkaç Mülâhaza Mevsim Sonu Münasebetiyle,
Nu:5, s.5-6, 1 Ağustos 1918

Reşat Nuri: Temaşa Tetkikleri, Saçılmış Sahifelerden,
Nu:7,s.4-5-6, 31 Ağustos 1918

Ruşen Eşref: Rüyada Taaşuk (Vakit gazetesinden) Ramazan
Musahabesi, Nu:4, s.5-6-7, 11 Temmuz 1918

(Sin) (S) Galib, "Ferudin'in hatıratı" Nu: 19, s.6-9,
1 Şubat 1920

Sa'dun Galib: "Aşı-Bir perdelik komedi" T., Nu:21,
s. 12-16, 1 Nisan 1920

Sa'dun Galib: "Ferudi'nin Hatıratı" Nu:18, s. 11-15,
1 K.S. 1920

Safa İsmail, Şiir, Nu:1, s.6, 6 Haziran 1918

Salih Fuad: "Molyer" Nu:19, s. 4-5-6, 1 Şubat 1920
Fuad: "Temaşa tetkikleri", (Molyer), Nu:20, s.13-14, 1 Mart 1920

Salih Fuad: Molyer'in Edebiyat-ı Cihan üzerine olan tesir ve
nüfuzu, (M.) Nu:9, s. 1-2, 26 Eylül 1918

Salih Fuad: Şekspir hakkında, Nu:8, s. 1-2-3, 12 Eylül 1918

Salih Fuad: Şekspir, M., Nu: 10, s.1-2, 17 T.E. 1918

Salih Fuat: Otello, Viktor Hugo'dan Tercüme, Nu:6, s. 4,
10 Ağustos 1918.

Sermed Muhtar: Helal mal, T.T, Nu:10, s. 12-16, 17 T.E.

1918

Sermed Muhtar: Helal Mal, T.T, Nu:11, s. 9-16, 9 T.S. 1918

Tahrir Heyeti, "Muhterem kari'e ve kari'imize" Arızay-ı İ'tizariye" Nu: 18, s.1, 1 K.S. 1920

Temaşa 6. sayıdan itibaren görülen değişiklikler ve dergiyi tanıttıcı bir yazı, Nu: 6, Ön iç kapak, 10 Ağustos 1918

Temaşa, "Darül'aceze için" Nu:18, s. 11, 1 K.S. 1920

Temaşa, "Ertuğrul Muhsin Bey'e Dair" Nu:20, s. 11,
1 Mart 1920

Temaşa, "Temaşa musahabesi" "Bir rezalet için" Nu: 19, s.2,
1 Şubat 1920Temaşa, "Temaşa Tedkikatı" Nu:19, s. 4, 1 Şubat
1920Temaşa, Dergi Hakkında Tanıtıcı yazı, Nu:1, 6 Haziran
1918Temaşa: "Edebiyat-ı Alimize bir ziya" Taziyet, Nu:21, s.10, 1
Nisan 1920

Temaşa: "Müsabakamız" Nu:20, s. 19-20, 1 Mart 1920

Temaşa: "Atıl bir heyet haber yazısı", Nu:21, s.11,
1 Nisan 1920

Temaşa: "Bir sanat mecmuası"Nu:21,s.11, 1 Nisan 1920

Temaşa: "Büyük bir sanatkar" Nu:21, s.11, 1 Nisan 1920

Temaşa: "Vecahet Behiç Hanımefendiye" Nu:21, s.5,
1 Nisan 1920

Temaşa:"Musahabe"Nu:23,s.2-3, Haziran-Temmuz 1920

Tuhaf Bir Familya, (Aktualite), Nu:5, Arka Dış Kapak,

1 Ağustos 1918

Vedat Örfi: "Temaşa Tiyatrolarımız" Nu:25, s.13-15, Ağustos 1920

Yeni Neşriyat Kırım Mecmuası, (Derginin Tanıtımı) Nu:2, Arka İç Kapak, 13 Haziran 1918

Yusuf Ziya: "Fal", Nu:18, s. 19, 1 K.S. 1920

Yusuf Ziya: "Tavla- (Reşad Nuri'ye)", Nu:18, s. 15-16, 1 K.S. 1920

Yusuf Ziya: "Temaşa musahabesi" Manzum Bir Eser Daha, Nu:19, s. 12-13, 1 Şubat 1920

Yusuf Ziya: "Yakup Kadri Bey Yazarsa" Nu:20, s. 16-17, 1 Mart 1920

Yusuf Ziya: Binnaz, T. Metni, Nu:8, s. 9-10-11, 12 Eylül 1918

Yusuf Ziya: Temaşa Edebiyatda (M.) Nu:12, s. 4-5, 12 T.S., 1918

Yusuf Ziya: Temaşa Tenkitleri, "Ceza Kanunu" Nu:25, s. 7, Ağustos 1920

Yusuf Ziya:"Bir cevap" Nu:25, s. 8, Ağustos 1920

Yusuf Ziya:"Tatlı Ölüm" T., Nu:15, s. 7-8, 1 Nisan 1919

İmzasız, Letaif Tiyatro'da Oturma ve Yerleşme Adabı,

M., Nu:1, s. 6, 6 Haziran 1918

İmzasız, Başlarken Dergi Tanıtma Yazısı, Nu:1,

6 Haziran 1918

İmzasız Tiyatro ve Hükümdaran, Nu:1, s. 3-4, 6 Haziran

1918

İmzasız Tiyatro Yerine Satranç, Sohbet, Nu:1, s.4, 6 Haziran

1918

İmzasız Beyoğluna Akın, F., Nu:1, s.7, 6 Haziran 1918

İmzasız Tibet Kıtasında Tiyatro, F., Nu:1 6 Haziran 1918

İmzasız Bir Opera Parçası, F., Nu:1, s.4, 6 Haziran 1918

İmzasız Dikiş Yüksüğü, Fantazi, Nu:1, s.5, 6 Haziran 1918

İmzasız Dünyanın Nüfusu, F., Nu:1, s.7, 6 Haziran 1918

İmzasız Efkar ve Mülazahat, Nu:1, s.7, 6 Haziran 1918

İmzasız Hortlaklar, T. T., Nu:1, s.7, 6 Haziran 1918

İmzasız İzdivaç Mektupları, Fantazi, Nu:1, s.7-8, 6 Haziran

1918

İmzasız Karun Taç ve Oyunlar (Eski Yunandan söz ediyor),

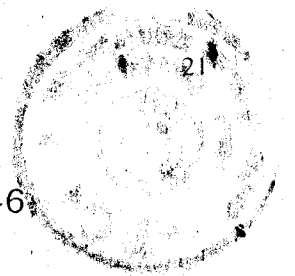
Nu: 2, s. 7, 13 Haziran 1918

İmzasız Hokkabaz bir piyanist, F., Nu:2 s.4, 13 Haziran 1918

İmzasız Ladam O'Kamelya, tanıtım yazısı (M.), Nu:2, s.4,

13 Haziran 1918

İmzasız Letaif'ü Fukarat-ı Mudhike, F.,Nu:2, s.5-6

13 Haziran 1918

İmzasız, Büyük sanatkarlar ve ahlak tabiatları, Nu: 2, s. 6,
1918

İmzasız Temaşa Şuunu, Nu: 2 s. :1 13 Haziran 1918

İmzasız Temaşa tarihinden Karagöz, Nu:2, s.2-3-4,

13 Haziran 1918

İmzasız Alkış Islık (Tenkid) Nu:3, s.5-6, 20 Haziran 1918

İmzasız Muhik bir teklif, Mektup, Nu:3, s.4-5, 20 Haziran
1918

İmzasız Sanatkarlarımız (Yine Fehim Efendi) Biyografi,
Nu:3, s. 7-8, 20 Haziran 1918

İmzasız Temaşaya gönderilen bir mektupla ilgili düşünceler
ve Temaşanın cevabı, Nu: 4, s. 4-5, 11 Temmuz 1918

İmzasız, Ertuğrul Muhsin Bey için, Nu:4, s. 3-4,
11 Temmuz 1918

İmzasız Tiyatro Nizannamesi, M., Nu:5, s.2-3, 1 Ağustos
1918

İmzasız Büyük Ada Vakası, Bir Okuyucu Mektubu ve Ona
Verilen Cevap, Nu:5, s. 3-4, 1 Ağustos 1918

İmzasız Aktör İntihabı Kıyafetname (Aktörün Dış
Görünüşüne Göre Bazı Değerlendirmeler), Nu:5, s.5,

1 Ağustos 1918

İmzasız Temaşa Şuunu Sanatkarların Tatil yapmasından bahsediyor, Nu:5, s.2, 1 Ağustos 1918

İmzasız, Sinema Aleminde, Memleketde Sinema hayatı, Nu: 6, s.7, 10 Ağustos 1918

İmzasız Temaşa tetkikleri, saçılmış sahifelerden, Nu:7, s.7, 12 Eylül 1918

İmzasız, Temaşa Şuunu: Beyoğlu Musik-i Akademisi, ve Tiyatroya dair çeşitli haberler, Nu:7, s. 6-7, 31 Ağustos 1918

İmzasız, Gayrı Siyasi bir mülakat "Azerbaycan Hariciye Nazırı ile" Nu:8, s.12, 12 Eylül 1918

İmzasız, Temaşa Şuunu, Tiyatroya Dair Çeşitli Haberler, Nu:8, s. 13, 12 Eylül 1918

İmzasız, Hakiki Kahramanlar, Tercüme, T. Metni, Nu:8, s.13-14-15-16, 12 Eylül 1918

İmzasız, Temaşa Şuunu: Beyoğlu musiki akademisi ve Tiyatroya Dair Çeşitli Haberler, Nu: 9, s. 10-11, 26 Eylül 1918

İmzasız Sinema aleminde: müdafaa-ı Milliye cemiyeti riyaset-i muhteremesine (Sinema şeridi imal edilmesi hakkında) Nu:9, s. 11, 26 Eylül 1918

İmzasız, Temaşa Şuunu: Darülbedayi Muallimleri ve Beyoğlu Musiki Akademisi, Tiyatroya dair çeşitli haberler, Nu:10, s. 12, 17 T.E. 1918

İmzasız, Ahlaksızlık ve Bizde Tiyatroculuk, Nu: 10, s.4-5-6, 17 T.E. 1918

İmzasız, Bir mülakat (Tiyatro ve Temaşa hakkında), Nu: 11, Arka iç kapak, 9 T.S. 1918

İmzasız, Temaşa Haberleri, (Beyoğlu Musiki Akademisi), Nu:11, s.8 9 T.S. 1918

İmzasız, Temaşa İçtimaiyatda, (M.) Nu.12, s. 3-4, 30 T.S. 1918

İmzasız, Temaşa siyasiyatda (İstanbul'un işgali anlatılıyor), M., Nu:12, s. 1-2, 13 T.S. 1918

İmzasız Damad Hazret-i Şehriyari, Selahaddin Ali Beyefendiye Nu:12, s.9, 30 T.S. 1918

İmzasız, Temaşa Şuunu, Tiyatroya Dair Çeşitli Haberler, Nu:12, s.20, 30 T.S. 1918

İmzasız, Temaşa Şuunu, Nu:13, s.14-15, 16 K.S. 1919

İmzasız, Mudhikatı Temaşa: İbn-ür-Refik Ahmed Nureddin Bey, Nu: 13, Ön İç Kapak, Arka iç kapak,

İmzasız, Temaşa Şuunu, Tiyatroya Dair Çeşitli Haberler, Nu:14, s. 14-15, 1 Mart 1919

İmzasız, Muzaaf-ı Sefiller, Nu: 14, s. 3-4, 1 mart 1919

İmzasız, "Aktör Sanatkar mıdır?" Nu:15, s.2-3-4,

1 Nisan 1919

İmzasız Temaşa Şuunu (Tiyatro İle İlgili Haberler) Nu:15,
s. 10-11-12-13, 1 Nisan 1919

İmzasız, Birinci Numara ve Tiyatro Politikası Adlı Yazılar,
Nu:15,Arka İç kapak , 1 Nisan 1919

İmzasız "Fransız Tiyatrosunun Menşeleri" Nu:16, s. 9-11,
1 Mayıs 1919

İmzasız "Temaşa Şuunu" (Darülbedayi haberleri) Nu:16,
s.14, 1 Mayıs 1919,İmzasız "Şuunu Temaşa" (Darülbedayi
haberleri) Nu:17, s. 6, 1 Haziran 1919

İmzasız, Darülbedayi'de Gedikli İmtihani, Mizah, Nu: 17,
Arka Dış Kapak, 1 Haziran 1919

İmzasız Mecmuaya yazı yazan ve sanatın gelişmesine
yardım eden edebiyatçılara şükran ve hürmet yazısı ve bu
edebiyatçıların adları, Nu:18, s. 1, 1 K.S. 1920

İmzasız "Temaşa İstihbaratı" Nu:18, s. 10, 1 K.S. 1920

İmzasız "Garb'da Tiyatroculuk", Nu:19, s. 13-14,

1 Şubat 1920

İmzasız "Temaşa Koleksiyonu" Nu:19, s. 21, 1 Şubat 1920

İmzasız, "Şişlide ...Hanıma" Nu:19, s. 18, 1 Şubat 1920

İmzasız "Müşabakamız" Nu: 19, s. 21, 1 Şubat 1920

İmzasız, "Temaşa İstihbaratı" Nu:19, s. 11-12, 1 Şubat 1920

İmzasız, "Temaşa Muhabereleri başlıklı kısa bir yazı",
Nu:20, s.19, 1 Mart 1920

İmzasız "Garb'da Tiyatroculuk" Nu:20, s. 11-12-13,
1 Mart 1920

İmzasız "Manukyan Efendi'nin Ufulü" (Ölümü) Nu:20, s.2-3,
1 Mart 1920

İmzasız, "Ferudin'in Hatıratı" (geçen nüshadan
Fransızcadan) Nu:20, s. 18-19, 1 Mart 1920

İmzasız "Temaşa İstihbaratı" Darülbedayi haberleri" Nu:20,
s.8-11, 1 Mart 1920

İmzasız, Kıymetli sanatkarımız, (Eliza Binemeciyan), Nu: 20,
s. 1,1 Mart 1920

İmzasız, Müşabakamız, Nu:21, s. 16, 1 Nisan 1920

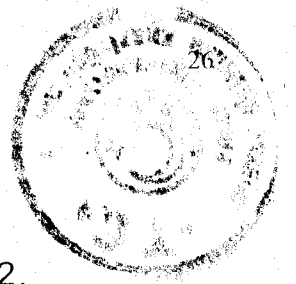
İmzasız "Temaşa İstihbaratı" Darülbedayi haberleri, Nu:21,
s. 8, 1 Nisan 1920

İmzasız, Vecahet, "Üvey kardeşler" Nu:21, s. 6-7,
1 Nisan 1920

İmzasız "Temaşa İstihbaratı" Nu:22, s. 8-9, Mayıs 1920

İmzasız "Garp'da Tiyatroculuk" Nu:22, s. 9-10, Mayıs 1920

İmzasız, "Muhterem Kari'e ve Kari'elerimize" Nu:22,

s. 2-3-4, Mayıs 1920

İmzasız, Fransızcadan "Ferodin'in Hatıratı" Nu:22,

s. 12-13, Mayıs 1920

İmzasız, Garpte Tiyatroculuk, Nu:23, s.12-13, Haziran -
Temmuz 1920

İmzasız "Sansar'dan Canlı Bir Sahife" Nu: 23, s. 14-15,
Haziran -Temmuz 1920

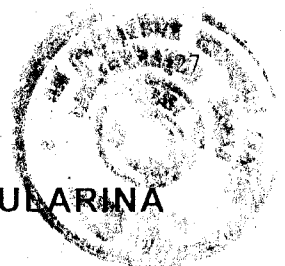
İmzasız "Ma'lûl Gaziler Sinema Heyeti" Nu:23, s. 16-17,
Haziran-Temmuz 1920

İmzasız, "Hançer ve genel olarak Tiyatrodan bahsediyor",
"Yazarı, başlığı belli olmayan bir yazı" Nu:23,
s. 8-12 Haziran-Temmuz 1920

İmzasız "Garp'da Tiyatroculuk" Nu:25, s. 11-13, Ağustos
1920

İmzasız Temaşa Musahabesi: "Temaşa'da Gençlik ve Türk
Mümessilleri", Nu:25, s. 2-3, Ağustos 1920

İmzasız, "Temaşa İstihbaratı" Darûlbedayi haberleri, Nu:25,
s. 10-11, Ağustos 1920

C - TEMAŞA DERGİSİNDE ÇIKAN YAZILARIN KONULARINA GÖRE İNDEKSİ

1)Tiyatro Tanıtım Yazıları ve Tenkitleri

Hüseyin Kazım Var mı Yok mu, Nu: 1 s. 1-2, 6 Haziran 1918

(İmzasız) Tiyatro ve Hükümdaran, Nu: 1, s. 3-4, 6 Haziran
1918

(İmzasız) Tiyatro Yerine Satranç, Nu: 1, s.4, 6 Haziran
1918

(İmzasız) Tibet Kıtasının'da Tiyatro, 6 Haziran 1918

M Adil Almanya'da Temaşa Hayatı, Nu: 1, s. 5, 6 Haziran
1918

(İmzasız) Letaif Tiyatro'da Oturma ve Yerleşme Adabı, Nu:
1, s.6., 6 Haziran 1918

Hortlaklar, Nu: 1, s. 7., 6 Haziran 1918

(İmzasız) Beyoğluna Akın, , Nu: 1, s. 7, 6 Haziran 1918

(İmzasız) İzdivaç Mektupları, Nu: 1, s.7-8, 6 Haziran 1918

Hüseyin Kazım Var mı Yok mu? , Nu: 2, s. 1-2, 13 Haziran
1918

(İmzasız) Temaşa tarihinden Karagöz, Nu: 2, s. 2-3-4, 13
Haziran 1918

(İmzasız) Ladam O'Kamelya, Nu: 2, s. 4, 13 Haziran 1918

Ahmet Fehim Efendi Sanatkarlarımız (Sanatkarları maddi ve manevi sıkıntılarını anlatan yazı) Nu: 2, s. 8-9, 13 Haziran 1918

Hüseyin Kazım, Hafta Musahabesi, Kirli çamaşırlar, Nu: 3, s. 1-2, 20 Haziran 1918

Ertuğrul Muhsin, Temaşa Şuunu, Hortlaklar Munasebetiyle, Nu: 3, s.3, 20 Haziran 1918

Alkış Isık Nu: 3, s. 5-6, 20 Haziran 1918

Ahmed Subhi, Tenkidi Tenkid Nu: 3, s. 6, 20 Haziran 1918

(İmzasız) Sanatkarlarımız Nu: 3, s. 7-8, 20 Haziran 1918

Hüseyin Kazım, Tenkid (Hafta Musahabesi) Nasıl Oyunlar, Nu: 4, s. 1-2, 11 Temmuz 1918

Ömer Nuri Temaşa Şuunu, Temaşa Zevki ve Matbuat, Nu: 4, s. 2-3, 11 Temmuz 1918

(İmzasız) Ertuğrul Muhsin Bey için, Nu: 4, s. 3-4, 11 Temmuz 1918

Ruşen Eşref, Rüyada Taaşuk (Vakit gazetesinden) Ramazan Musahabesi, Nu: 4, s. 5-6-7, 11 Temmuz 1918

Hüseyin Kazım, Hafta Musahabesi, Adapte, Nu:5, s.1-2, 1 Ağustos 1918

(İmzasız) Tiyatro Nizamnamesi, Nu: 5, s. 2-3, 1 Ağustos 1918

(İmzasız) Aktör İntihabı Kıyafetname (Aktörün dış görünüşüne göre bazı değerlendirmeler), Nu: 5, s. 5, 1 Ağustos 1918

Reşat Nuri, Birkaç Mülahaza Mevsim Sonu Münasebetiyle, Nu: 5, s. 5-6, 1 Ağustos 1918

Arazzade M Süleyman Teracim-i Ahval-i Nisa, Nu: 5, s. 7, 1 Ağustos 1918

Kemal Emin, (Darülbeytinin Sebeb-i Teesüsü Hal-i Hazırı) Nu: 6, s. 3-4, 10 Ağustos 1918

Salih Fuat, Otello, Viktor Hugo'dan Tercüme, Nu: 6, s. 4, 10 Ağustos 1918

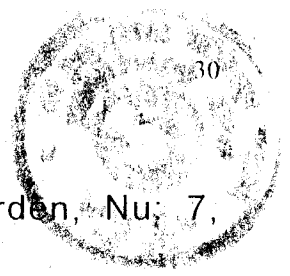
Ertuğrul Muhsin'in Hamlet konusunda yazdığı makale, Nu: 7, 31 Ağustos 1918

Kemal Emin, Milli Tiyatromuz ve Milli Tiyatroların Tarz-ı Teşekkül ve İdaresi, Nu: 7, s. 1-2, 31 Ağustos 1918

Reşat Nuri, Temaşa Tetkikleri, Saçılmış Sahifelerden, Nu: 7, s. 4-5-6, 31 Ağustos 1918

Salih Fuad, Şekspir hakkında, Nu: 8, s. 1-2-3, 12 Eylül 1918

Kemal Emin, Milli Tiyatromuz ve Repertuar, Nu: 8, s. 3-4, 12 Eylül 1918
Ertuğrul Muhsin, Bizde tiyatroculuk, Nu: 8, s. 4-5-6-7, 12 Eylül 1918

(İmzasız) Temaşa tetkikleri, saçılmış sahifelerden, Nu: 7, s.7, 12 Eylül 1918

Gayri Siyasi bir mülakat "Azerbaycan Hariciye Nazırı ile" Nu: 8, s. 12, 12 Eylül 1918

Salih Fuad Molyer'in Edebiyat-ı Cihan üzerine olan tesir ve nüfuzu, Nu: 9, s. 1-2, 26 Eylül 1918

Ahmed Bedii Fûruzan, Nu: 9, s. 3-4, 26 Eylül 1918

Ertuğrul Muhsin Garpda Tiyatroculuk, Bizde Tiyatroculuk, Nu:9, s. 5-6, 26 Eylül 1918

Salih Fuad, Şekspir, Nu: 10, s. 1-2, 17 Teşrinevvel 1918

Kemal Emin, Sulh ve Tiyatro Nu: 10, s. 2-3-4, 17 Teşrinevvel 1918

Ahlaksızlık ve Bizde Tiyatroculuk, Nu: 10, s. 4-5-6, 17 Teşrinevvel 1918

Bir mülakat (Tiyatro ve Temaşa hakkında)

(İmzasız) Temaşa siyasiyatda (İstanbul'un işgali anlatılıyor),

Nu: 12, s. 1-2, 13 Teşrinisani 1918

(İmzasız) Temaşa İhtimaiyatda, Nu: 12, s. 3-4, 30 Teşrinisani 1918

Yusuf Ziya, Temaşa Edebiyatda Nu: 12, s. 4-5, 12 Teşrinisani 1918

Ertuğrul Muhsin, Bir Hadise, Nu: 12, s. 6-7, 30 Teşrinisani

31
Ertuğrul Muhsin, Bir Hadise, Nu: 12, s. 6-7, 30 Teşrinisani
1918

Reşad Nuri , Edmon Rustan, Nu: 13, s. 1-2-3, 16
Kanunisani 1919

Kemal Emin, Darülbedayi Dersleri, Nu: 13, s. 3-6, 16
Kanunisani 1919

Elif (l) Mim (r) Bir izah, Selahaddin Ali Beyefendiye Nu: 13,
s. 6-7-8, 16 Kanunisani 1919

M (r) Nihad Meşhur Temaşa Muharirleri Hanrik İbsan, Nu:
13, s. 8-11, 16 Kanunisani 1919

Ertuğrul Muhsin, Hemen Vazife Başına, Nu: 13, s. 11-13, 16
Kanunisani 1919

Ertuğrul Muhsin Azerbaycanlıların İstanbul'u Ziyaretleri
Münasebetiyle, Nu: 14, s. 1-2, 1 Mart 1919

(İmzasız) Muzaaf-ı Sefiller, Nu: 14, s. 3-4, 1 Mart 1919

M Nihad Meşhur, Temaşa Muharirleri, Hanrik İbsen, Nu: 14,
s. 4-12, 1 Mart 1919

Elif (l) Mim (r) Son Sahne Simaları, Nu: 14, s. 13-14, 1
Mart 1919

Çitlenbik, İsmail Cenani Bey, Rıza Tevfik Efendiler, Nu: 14,
s. 15-16, 1 Mart 1919

(Birinci numara), Nu: 15, 1 Nisan 1919

(İmzasız), "Aktör Sanatkar mıdır?" Nu: 15, s. 2-4, 1 Nisan

1919

Nihad Galib, "Meşhur Temaşa Muharirleri 2" "Göthe Hayatı"

Nu: 15, s. 4-7, 1 Nisan 1919

A Galib, Yüz Yapmak, Nu: 15, s. 13-14, 1 Nisan 1919

Kemal Emin, "Darülbedayi'ni Yeni Piyesleri ve Binnaz" Nu:

16, s. 1-3, 1 Mayıs 1919

Ali Kemal, "Tiyatroya Muhtacız", Nu: 16, s. 3-4, 1 Mayıs

1919

(Elif) Galib, Sahne Sanatkarlarından "İfade-i Cevhiyye" Nu:

16, s. 4-6, 1 Mayıs 1919

Nihad Galib, "Meşhur Temaşa Muharirleri" Göthe (Eserleri),

Nu: 16, s. 6-9, 1 Mayıs 1919

(İmzasız) "Fransa Tiyarosunun Menşeleri" Nu: 16, s. 9-11, 1

Mayıs 1919

Ali Galib, "Tali" Bir perdelik komedi, Nu: 16, s. 11-12, 1

Mayıs 1919

Galib Nihad, "Meşhur Temaşa Muharirleri Şiller", (Hayatı)

Nu: 17, s. 2-3, 1 Haziran 1919

(Mim) (Te) "Temaşa tarihinden" Fransız tiyatrosunun
menşeleri", Nu: 17, s. 4-5, 1 Haziran 1919

(R) (Kef) "Temaşa Musahabesi" Nu: 18, s.2-6, 1 Kanun-isani

1920

Kemal Emin, "Macun Hokkası", Nu: 18, s. 6-8, 1 Kanun-isani 1920

Halid Fahri, "Temaşamızın İstikbalı" Nu: 18, s. 8-10, 1 Kanun-isani 1920

Sa'dun Galib, "Ferudin'in Hatıratı" Nu: 18, s. 11-15, 1 Kanun-isani 1920

Yusuf Ziya, "Tavla-(Reşad Nuri'ye)", Nu: 18, s. 15-16, 1 Kanun-isani 1920

(Nun) (Mim) "Fransız Tiyatrosu'nun Menşeleri" (16. Asırda Trajedi), Nu: 18, s. 17-18, 1 Kanun-isani 1920

(Nun) "Julya Berta" Nu: 18, s. 18, 1 Kanun-isani 1920

Temaşa, "Temaşa musahabesi" "Bir rezalet için" Nu: 19, s. 2, 1 Şubat 1920

Kemal Emin, "Sahne Musikisi" Nu: 19, s. 3-4, 1 Şubat 1920

Temaşa, "Temaşa Tedkikatı" Nu: 19, s. 4, 1 Şubat 1920

Salih Fuad, "Molyer", Nu: 19, s. 4-6, 1 Şubat 1920

(Sin) Galib, "Ferudi'nin hatıratı", Nu: 19, s. 6-9, 1 Şubat 1920

Halid Fahri, "İlk Şair" Nu: 19, s. 9-11, 1 Şubat 1920

Yusuf Ziya, "Temaşa Musahabesi" Manzum bir eser daha,
Nu: 19, s. 12-13, 1 Şubat 1920

(imzasız) "Garbda Tiyatroculuk", Nu: 19, s. 13-14, 1 Şubat
1920

Ahmed Cezmi, Almanca'dan "Aktör" Nu: 19, s. 15-16,
1 Şubat 1920

(Mim) Nihad "Fransız Tiyatrosu'nun Menşeleri" (Trajedi),
"Klasiklere Doğru", Nu: 19, s. 16-18, 1 Şubat 1920

"İnayet" Kat-ı Rabıta, (Fransız Tiyatro Akademisinden Moris
Done'den Tercüme), Nu: 19, s. 20-21, 1 Şubat 1920

Kıymetli sanatkarlarımız, (Eliza Binemeciyan), Nu: 20, s. 1,
1 Mart 1920

Reşad Nuri, "Tiyatro Eserlerini Anlamak İçin" Nu: 20, s. 3-5,
1 Mart 1920

Babih, (Kef) "Tiyatroda Güzellik" Nu: 20, s. 6-7, 1 Mart 1920

Temaşa, "Ertuğrul Muhsin Bey'e Dair" Nu: 20, s. 11, 1 Mart
1920

(İmzasız) "Garpte Tiyatroculuk" Nu: 20, s. 11-13, 1 Mart
1920

Salih Fuad, "Temaşa Tetkitleri", (Molyer), Nu: 20, s. 13-14,
1 Mart 1920 Faruk Nafiz, "Türk Sahnesinde Mevzun Piyesler" Nu:
20, s. 14-15, 1 Mart 1920

Halid Fahri, "Tiyatroda Kadın I" Nu: 20, s. 15, 1 Mart 1920

(İmzasız) "Ferudin'in Hatıratı" (geçen nüshadan Fransızcadan) Nu: 20, s. 18-19, 1 Mart 1920

(Elif) Galib Darülbedayi'den "Ahmed Hikmet Bey ve Temaşa" Nu: 21, s.2-3, 1 Nisan 1920

(Kef) Babuğ, "Temaşaya İntisab İçin" Nu: 21, s. 4-5, 1 Nisan 1920

Temaşa, "Vecahet Behiç Hanımefendiye" Nu: 21, s. 5, 1 Nisan 1920

Vecahet, "Üvey Kardeşler" Nu: 21, s. 6-7, 1 Nisan 1920

İnayet, "Garb hayat-ı temaşasından üç piyes" Nu: 21, s. 9-10, 1 Nisan 1920

Temaşa, "Büyük bir sanatkar" Nu: 21, s. 11, 1 Nisan 1920

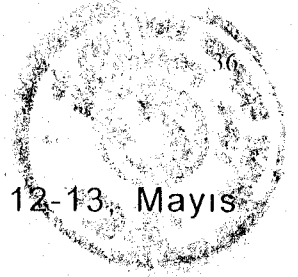
(Elif) Galib "Mehmet Rauf Bey ve Temaşa" Nu: 22, s. 2, Mayıs 1920

Ertuğrul Muhsin "Tolstoy" Nu: 22, s. 4-7, Mayıs 1920

Ertuğrul Muhsin, "Üstad Manukyan İçin" "Nankör Meslek", Nu: 22, s. 7, Mayıs 1920

(İmzasız) "Garpte Tiyatroculuk" Nu: 22, s. 9-10, Mayıs 1920

(Gayn) (Sat) "Temaşa tetkikleri" "Rasin" Nu: 22, s. 10-11, Mayıs 1920

Fransızca'dan "Ferudi'nin Hatıratı" Nu: 22, s. 12-13, Mayıs 1920

(Kef) "Mısır Esir Karargahlarında Osmanlı Sahneleri" Nu: 22, s. 13-15, Mayıs 1920

Ali Memduh, "Bu da Bir Türlüsü", Nu: 22, s. 15-17, Mayıs 1920

Temaşa, "Musahabe" Nu: 23, s. 2-3, Haziran-Temmuz 1920

Halid Fahri, "Hançer" Nu: 23, s. 3-6, Haziran-Temmuz 1920

Kemal Emin, "Hançer Dolayısıyla Yusuf Ziya Bey'e" Nu: 23, s. 6-7, Haziran-Temmuz 1920

"Hançer ve genel olarak tiyatrodan bahsediyor", Yazarı başlığı belli olmayan bir yazı" Nu: 23, s. 8-12, Haziran-Temmuz 1920

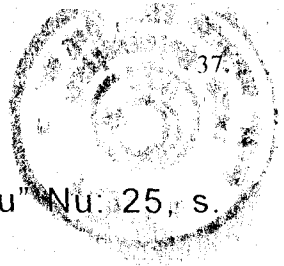
Garp'da Tiyatroculuk, Nu: 23, s. 12-13, Haziran-Temmuz 1920

(İmzasız) "Sansar'dan Canlı Bir Sahife" Nu: 23, s. 16-17, Haziran-Temmuz 1920

Nail Kemal, "Darülbedayi'miz Hakkında" Nu: 23, s. 17-18, Haziran-Temmuz 1920

(İmzasız) Temaşa Musahabesi, "Temaşa'da Gençlik ve Türk Mümessilleri", No: 25, s. 2-3, Ağustos 1920

Ercümend Ekrem, "Tevfik" Nu: 25, s. 3-4, Ağustos 1920

Halid Fahri, "Darülbedayi'nin Tekamülüne Doğru" Nu: 25, s. 5-6, Ağustos 1920

Yusuf Ziya, Temaşa Tenkitleri, "Ceza Kanunu" Nu: 25, s. 7, Ağustos 1920

(İmzasız) "Garpte Tiyatroculuk" Nu: 25, s. 11-13, Ağustos 1920

Vedat Örfi, "Temaşa Tiyatrolarımız", Nu: 25, s. 13-15, Ağustos 1920

Daloğlu Fuat, "Tiyatro Bedbinliği" Nu: 25, s. 16-17, Ağustos 1920

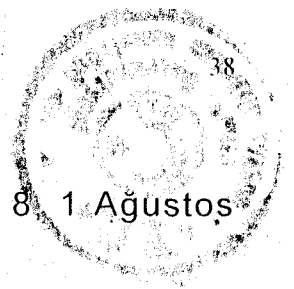
Nail Kemal, "Milli Tiyatroya İhtiyacımız" Nu: 25, s. 17-18, Ağustos 1920

2) Tiyatro Metinleri

Arakzade M. Süleyman, İç kapak mütercimi, Ferman Tiyatro Metni (Opera) Nu: 1, 2 Haziran 1918

Calibe Fuat, Son Emel Tiyatro Metni, Ön iç kapak, Arka iç kapak Nu: 4, 11 Temmuz 1918

Hüseyin Kazım Muammayı Kalb, T.T, Nu: 4, s. 7-8, 11 Temmuz 1918 Arakzade M. Süleyman Karmen, T.T, Ön iç kapak, Nu: 5, 1 Ağustos 1918

Hüseyin Kazım Muammayı Kalb, T.T, Nu: 5, s. 8, 1 Ağustos
1918

Ertuğrul Muhsin, Yasif Efendi, Tiyatro Metni, Nu: 7, s. 10-12,
31 Ağustos 1918

Halide Edip, Şekspirden Tercüme, Venedik Taciri, Tiyatro
Metni, Nu: 8, s. 7-8-9, 12 Eylül 1918

Hakiki Kahramanlar, Tercüme, Tiyatro Metni, Nu: 8, s.13-16,
12 Eylül 1918

Halide Edip, Venedik Taciri, Tiyatro Metni (T.T) Nu: 9, s. 8-
10, 26 Eylül 1918

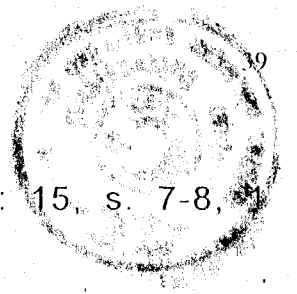
Ertuğrul Muhsin, Fener Bekçileri Nakili, Tiyatro Metni, Nu: 9,
s. 11-16, 26 Eylül 1918

Halide Edip, Venedik Taciri, Tiyatro Metni, Nu: 10, s. 6-8, 17
Teşrinevvel 1918

Sermed Muhtar, Helal Mal, Tiyatro Metni, Nu: 10, s. 12-16,
17 Teşrinevvel 1918

Sermed Muhtar, Helal Mal, Tiyatro Metni, Nu: 11, s.9-16, 17
Teşrinisani 1918Kemal Emin, Saadet Perdesi, Corc Kılamansu
Mütercimi, Tiyatro Metni, Nu: 12, s. 11-16, 30 Teşrinisani
1918KemalEmin,SaadetPerdesi,Muhariri Corc.

KlamansuMütercimi, Tiyatro Metni, Nu: 13, s. 15-16, 16
Kanunisani 1919

Yusuf Ziya "Tatlı Ölüm" (Tiyaro Metni), Nu: 15, s. 7-8, 1

Nisan 1919

Ali Galib Bey Evde Hanım Köyde, (Tiyatro Metni), Nu: 15, s.

15-16, 1 Nisan 1919

Jorj Klemenso Mütercimi Kemal Emin, "Saadet Perdesi",

(Tiyatro T.Tsı) Nu: 16, s. 15-16, 1 Mayıs 1919

Mehmed Rauf, "Sansar", Nu: 17, s. 5-6, 1 Haziran 1919

Jorj Klemenso "Saadet Perdesi" Tiyatro Tefrikası, Nu: 17,

s. 9-16, 1 Haziran 1919

Nihad (Ayn) Meri Estavret (Tiyatro Tefrikası), Nu: 18, s. 22-

24, 1 Kanunisani 1920

(Elif) Galib "Vazife" (Piyes) Nu: 18, s. 24-27, 1 Kanun-isani

1920

Ali Galib, "Baş Muharrir" (Komedi) Nu: 18, s. 28-31, 1

Kanun-isani 1920

(Elif) Galib "Vazife" (Tiyatro T.Tsı), Nu: 19, s. 19, 1 Şubat

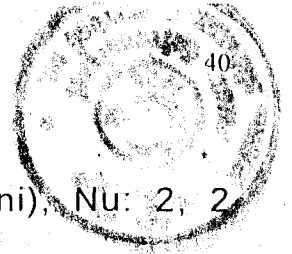
1920

Sa'dun Galib, "Aşı- Bir perdelik komedi" Tiyatro metni, Nu:

21, s. 12-16, 1 Nisan 1920

İbnür Refik Ahmet Nuri, "Eski Adetled" (Komedi I perde) Nu:

23, s. 19-25, Haziran-Temmuz 1920

Arakzade M. Süleyman Ferman (Opera Metni), Nu: 2, 2

Haziran 1918

Hüseyin Kazım Muamay-ı Kalb, T.T, Nu: 3, s.8, 20 Haziran
1918

Yusuf Ziya Binnaz, Tiyatro Metni, Nu: 8, s. 9-11, 12 Eylül
1918

Halide Edip, Şekspir'den Tercüme, Venedik Taciri, Tiyatro
Metni, Nu: 8, s. 7-9, 12 Eylül 1918

Halide Edip, Şekspir'den Tercüme, Venedik Taciri, Nu:11, s.
5-8, 9 Teşrinisani 1918

3) Tiyatro Haberleri

(imzasız) Temaşa Şuunu Sanatkarların Tatil yapmasından
bahsediyor, Nu: 5, s.2, 1 Ağustos 1918

Temaşa Şuunu, Kenan Çobanları (Opera), Halide Edip
Hanımefendi, Bestakarı Vedia Sabri Efendi, Nu: 6, s.5, 10
Ağustos 1918

Çitlenbik, Mudhikat-ı Temaşa, Nu: 6, s. 7-8, 10 Ağustos
1918

Temaşa Haberleri, (Beyoğlu Musiki Akademisi), Nu: 11, s. 8
9 Teşrinisani 1918

(İmzasız), Temaşa İstihbaratı" Darülbeyti haberleri", Nu:
25, s. 10-11, Ağustos 1920

Temaşa Şunu a. Darülbeyti Muallimleri, b. Beyoğlu Musuki
Akademisi, c. Kenan Çobanları ve Tiyatroya dair çeşitli haberler,
Nu: 10, s. 12, 17 Teşrinievvel 1918

Çitlenbik, Ön iç kapak-Arka iç kapak, Mudhikat-ı Temaşa
Temaşa Şuunu, a. Beyoğlu Musuk-i Akademisi, b. Tiyatroya
dair çeşitli haberler, Nu. 7, s. 6-7

Çitlenbik, Mudhikat-ı Temaşa, (Tiyatro haberleri veren çeşitli
yazılar), s. 7-8

Temaşa Şuunu, Tiyatroya Dair Çeşitli Haberler, Nu: 14, s.
14-15, 1 Mart 1919

Temaşa Şuunu (Tiyatro İle İlgili Haberler) Nu:15, s. 10-13, 1
Nisan 1919

Temaşa Şuunu, Nu: 13, s. 14-15, 16 Kanunisani 1919

Temaşa Şuunu, Tiyatroya Dair Çeşitli Haberler, Nu:8, s. 13,
12 Eylül 1918

Çitlenbik, İç kapak- Arka iç kapak, Mudhikat-ı Temaşa

Temaşa Şuunu, Tiyatroya Dair Çeşitli Haberler, Nu: 12, s.
20, 30 Teşrinisani 1918

(İmzasız) "Temaşa İstihbaratı" Nu: 18, s. 10, 1 Kanun-ı sani
1920 (İmzasız) "Şuun-ı Temaşa" (Darülbedayi haberleri) Nu. 17, s.
6, 1 Haziran 1919

(İmzasız) "Şuun-ı Temaşa" (Darülbedayi haberleri) Nu. 16,
s. 14, 1 Mayıs 1919

(İmzasız) "Temaşa İstihbaratı" Nu: 22, s.8-9, Mayıs 1920

(İmzasız) "Temaşa İstihbaratı" Darülbedayi haberleri Nu. 21,
s. 8, 1 Nisan 1919

(İmzasız) "Temaşa İstihbaratı" Darülbedayi haberleri Nu. 20,
s. 8-11, 1 Mart 1920

"Temaşa Muharebeleri başlıklı kısa bir yazı" Nu: 20, s. 19,
1 Mart 1920

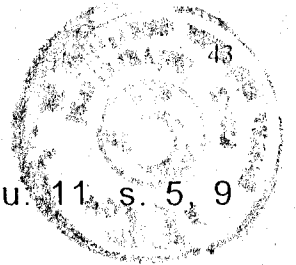
(İmzasız) "Temaşa İstihbaratı" Nu. 19, s. 11-12, 1 Şubat
1920

4) Mektuplar

(İmzasız) Büyük Ada Vakası, Bir okuyucu mektubu ve ona
verilen cevap, Nu: 5, s. 3-4, 1 Ağustos 1918

Ertuğrul Muhsin, Arka iç kapak, Açık mektup, Nu: 6, 10
Ağustos 1918

Mehmed Sermed, Bir mektup, Nu: 11, s. 4-5, 9 Teşrinisani
1918

Ertuğrul Muhsin, Cevabı (Mektubun cevabı), Nu: 11, s. 5, 9

Teşrinisani 1918

Yusuf Ziya, "Bir Cevap" Nu: 25, s. 8, Ağustos 1920

Kemal Emin, "Cevap Ül-Cevap" Nu: 25, s. 9, Ağustos 1920

(İmzasız) Muhik bir teklif, Mektup, Nu: 3, s. 4-5, 20 Haziran 1918

(İmzasız) Temaşaya gönderilen bir mektupla ilgili düşünceler ve temaşanın cevabı, Nu: 4, s. 4-5, 11 Temmuz 1918

Müdafa-i Milliye Cemiyeti Merkez-i umumisinin bir mektubu ve ona verilen cevap Nu : 10 ön iç kapak 17 T.E.1918

Arka dış kapak, Müdafa-i Milliye cemiyetine verilen cevap ve yeni bir kadın mecmuası Genç kadın hattında tanıtım yazısı

Nu : 10 Arka dış kapak 17 T.E.1918

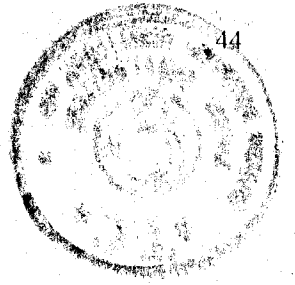
A Galip Temaşakar (gayyur), Ertuğrul Muhsin'e açık Mektup, Nu: 10, s. 9-10, 17 Teşrinevvel 1918

Ertuğrul Muhsin, Azizim Galib, Mektuba Cevap, Nu: 10, s. 10-12, 17 Teşrinevvel 1918

Kemal Emin, Reşad Rıdvan Bey'e Açık Mektup Nu: 12, s. 7-9, 30 Teşrinisani 1918

(İmzasız) Damad Hazret-i Şehriyari, Selahaddin Ali Beyefediye Nu: 12, s. 9, 30 Teşrinisani 1918

(İmzasız) "Şişlide....Hanıma" Nu: 19, s. 18, 1 Şubat 1920

5) Şiir

Safa İsmail, Şiir, Nu: 1, s. 6, 6 Haziran 1918

Boileu Bir Aktris için şiir, Nu. 1, s. 6, 6 Haziran 1918

Ekrem, Bülbul, Şiir, Nu. 1, s.8, 6 Haziran 1918

Çimdik, "Darülbedayi" (Şiir), Nu: 21, s. 16, 1 Nisan 1920

Çimdik, Darülbedayi 2, Şiir, Temaşa Muhabereleri,
Müسابakamız başlıklı yazılar

Çimdik, "Darülbedayi" (Şiir), Nu:19, s. 21, 1 Şubat 1920

6) Muftelif Yazılar

(İmzasız) "Temaşa Kolleksiyonu" Nu: 19, s. 21, 1 Şubat
1920

Başlarken Dergi Tanıtma Yazısı, Nu: 1, 6 Haziran 1918

İsmail Halid, Erkeklerle Kadınları Mukayese, Nu:1, s.2-3, 6
Haziran 1918

(İmzasız) Bir opera parçası, Fıkra, Nu: 1, s. 4, 6 Haziran
1918

Dikiş Yüksüğü, Fantazi, Nu: 1, s. 5, 6 Haziran 1918

Dünyanın Nüfusu, Nu: 1, s. 7, 6 Haziran 1918

(İmzasız) Efkar ve Mülazahat, Nu: 1, s. 7, 6 Haziran 1918

Arka iç kapak, Yeni Neşriyat Kırım Mecmuası, Nu: 2, 13
Haziran 1918

İç kapak, İzdivaç Gazetesi, Nu: 2, 13 Haziran 1918

(İmzasız) Hokkabaz bir piyanist, Fıkra, s. 4, 13 Haziran 1918, a. Sigorta ve Muganniyeler, b. İkiyüz liraya bir loca, c. Muganniyelerin yatak odaları, d. Karnaval, e. 30 tiyatro gazetesi ,

(İmzasız) Letaif'ü Fukarat-ı Mudhike, s. 5-6, 13 Haziran 1918

(İmzasız) Karun Taç ve Oyunlar (Eski Yunandan söz ediyor), Nu: 2, s. 7, 13 Haziran 1918

(Ahmet Fehim Efendi) Sanatkarlarımız (Sanatkarların maddi ve manevi sıkıntılarını anlatan yazı), Nu: 2, s.8-9

Calibe Fuad, Merkuza İçin Fantazi (Bir genç kızın ölümü için duyduğu üzüntü). Arka Dış Kapak, Nu: 5, 1 Ağustos 1918

Ertuğrul Muhsin, Garbte Sinema ve Temaşa, (Berlin Hatıralarından), Nu: 7, s. 3-4, 31 Ağustos 1918

Kemal Emin, Basubadel Mevt, Tevfik Bey'in intiharı münasebetiyle, Nu: 9, s. 7-8, 26 Eylül 1918

(İmzasız) Sinema aleminde müdafaa-ı milliye cemiyeti riyaset-i muhteremesine (Sinema şeridi imal edilmesi hakkında) Nu: 9, s. 11, 26 Eylül 1918

M. Nihad "Zifaf Gecesi" Nu: 15, s. 8-10, 1 Nisan 1919

(Mim) Nihad, "Dersde" Nu: 16, s. 13, 1 Mayıs 1919

(Elif) (Gayn), "Mürebbiye Filmi" Nu: 17, s. 1-2, 1 Haziran 1919

Tahrir Heyeti, "Muhterem kari'e ve kari'imize" Arızay-ı İ'tizariye" N: 18, s. 1, 1 Kanun-ısanı 1920

(İmzasız) Mecmuaya yazı yazan ve sanatın gelişmesine yardım eden edebiyatçılara şükran ve hürmet yazısı ve bu edebiyatçıların adları, Nu: 18, s. 1, 1 Kanun-ısanı 1920

Temaşa, "Darül'aceze için" Nu: 18, s. 11, 1 Kanun-ısanı 1920

(İmzasız) "Müşabakamız" Nu: 19, s. 21, 1 Şubat 1920

Bir resim, resmin altında" Tarihini Tedrise Salih Bir Temaşa Üstadı Yazısı", Nu: 19, s. 1, 1 Şubat 1920

(İmzasız) "Manukyan Efendi'nin Ufulü" (Ölümü), Nu:20, s. 2-3, 1 Mart 1920

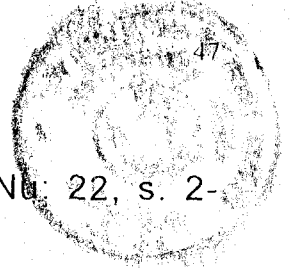
Yusuf Ziya, "Yakup Kadri Bey yazarsa" Nu: 20, s. 16-17, 1 Mart 1920

Temaşa, "Edebiyat-ı Alimize bir ziya" Taziyet, Nu: 21, s. 10, 1 Nisan 1920

Temaşa, "Atıl bir heyet yazısı", Nu: 21, 1 Nisan 1920

Müşabakamız, Nu: 21, s. 16, 1 Nisan 1920

Temaşa, "Bir sanat mecmuası" Nu: 21, s. 11, 1 Nisan 1920

(İmzasız), "Muhterem Kari'e ve Kari'elerimize" Nu: 22, s. 2-

4, Mayıs 1920

(İmzasız) "Ma'lûl Gaziler Sinema Heyeti" Nu: 23, s. 16-17,

Haziran- Temmuz 1920

Ç - İLANLAR VE REKLAMLAR

-İtimat Kütüphanesi tarafından neşrolunan yeni sıhhi ve istifadeli kitapların listesi Nu 1: Arka dış kapak

-Centilmen Adab-ı muraşerete dair kitap reklamı Nu 3: Arka iç kapak

-Napolyon Bonapart Napolyon'un hayatını anlatan kitap Nu 3: Arka iç kapak

-Satılık arsa ilanı Nu 3: Arka iç kapak

-Abonelerimizden bir rica ; Abone bedellerinin gazetenin iderahanesine ödenmesi rica olunuyor Nu 12: Arka iç kapak

-Gazetimizin koleksiyonları yeni abone olanlara mecmuanın hangi sayılarının elde kaldığını belirtiyor Nu 12 : Arka iç kapak

-Yeni Turan Pazarı Bahayî Zekai Akşehir ; "Asar-ı Cedide'nin cümlesi bulunur. Hergün yeni eserleri İstanbuldan celbeder Akşehir'in yegâne kitaphanesidir." Nu : 18 S : İç kapak

-Gazetemizin taht-ı himayesinde Şehzade Başında millet Tiyatrosu'nda ;

Gündüz Hanımlara saat :2'de Akşam Umuma saat : 9'da

-müsamere-i fevkaled

-Bir kamarada iki yatak konser ve yeni desenler Nu 16 : Arka iç kapak

- Halis üzüm ve Anasondan mamül ;Hüseyin Ra'fet Rakısı
İstanbul merkez deposu Perşembe pazarında zincirli hanı
karşısında Numara : 85 Nu : 18 S: İç kapak

-Muzaffer Terzihanesi moda sarayı Paris terzi
akademilerinden diplomalı kadın ve erkek terzisi ve biçki ders
muallimi Bab-ı Ali caddesinde numara :89 Nu :18 S: İç kapak

- Diş Tabibi Hüdaverdi ağrısız diş çekilir ve zarif diş
yapılır. Adres :Cağaloğlu Emniyet sandığı etmalinde Nu : 18 S: İç
kapak

-Moda salonu .Kadınları çalıştırma cemiyet-i islamiyesi
Beyoğlu telefon : 1095 . İstanbul'un en büyük terzihanesi Nu :18
s : İç kapak

-Terziler pazarı.Beyoğlu cadde-i Kebir, Numara : 350,
Telefon : 2299 Kadın ve erkek elbiseleri ve elbiselik kumaşları
meshuru Nu : 18 S: İç kapak numara : 19/12

-Avnizade Şerit İstanbul'da yegane ayakkabı ticarethanesi.
Bahçekapı:Celal Bey Hanıaltında numara :14Telefon İstanbul
:1168 Nu :18 S: İç kapak 19/12-Mamül Gazilere muavenet pazarı
(Bu pazarda her türlü giyecek eşyasının bulunduğu ve alış-veriş
yaparak adı geçen

kişilere yardım edilmiş olacağına dair reklam)Nu : 18 S : Arka
kapak 19/12 numara: 20/20-21 22-23 Arka kapak

-Doktor Enfiyeciyen. Emraz cildiye, akırceye ve dahiliye mütehassısı hergün öğleden akşama kadar Yeni Posta Han'ı caddesinde Allahverdi icazehanesinde bulunur.Nu : 18 S: Arka kapak Nu : 19 S : Arka kapak

-Refik Bey marangoz fabrikası .Fabrikanın gayesi yalnız eslubu malımızı ihya etmektir. 14., 15., 16., leuni sitesinde her nevi sipariş kabul eder. Serapluda en muhteşem mobilyalar bu fabrikanın eser-i maharetidir. Nu : 18 S : İç kapak

-Hüsn-i tabiatı zevk-i Selimiolanlara mühim bir tavsiye. Eğer fotoğrafınızı yaptırmak istiyorsanız (Zehra) fotoğrafa gidiniz. Renkli ziyalarla en son usulde gayet artistik , mini mini tablolar yapan yegane sanat müessesesidir. (Bab-ı Ali'de İran Sefareti caddesinde) (Tavsiyemizi unutmayınız.) Nu : 18 ,19-12,21 S: Arka kapak

-İtimat İş Evi İthalat-İhracat Dersadet'te bulunan iğneden ipliğe kadar bilumum levazımatı %5 komisyon ile taşraya irsal eden mamulatı muntazam ve seridir.(Bab-ı Ali caddesinde daireyi mahsusada) Nu : 18 S : Arka kapak

-Doktor Rafet Celaledin Nu : 18,19-12 S : Arka kapak

-Helal Kitaphanesi Ahmed Cevdet Bursa'da hükümet caddesinde. Her nevi asar bulunur. İstanbul'da neşrolunan yövmi haftalık mecmualar ve kitaplar bulunur. Kırtasiyeye aid zarif ve

nadide bir çok çeşitler vardır. Tavsiye ederiz. N : 18 S : Arka kapak

-Helal Kitaphanesi. Hüseyin Hilmi Konya İstanbul'da neşr olan mecmualar , risaleler, yani kitaplar bulunur, tavsiye ederiz. Nu : 18 S : Arka kapak

-Vahap Bey Ticarethanesi Eskişehir. Dersadette neşrolunan bilumum asarın deposudur. Yevmi gazeteler haftalık mecmualar ve yeni eserler bulunduğu gibi kırtasiyeye aid bir çok levazımat bulunmaktadır. Nu : 18 S : Arka kapak

-Marif Kitaphanesi Selahaddin. İzmir hükümet caddesi. İzmir'in en birinci kitaphanesidir. Dersadette bulunan bilumum asar buluur, Tavsiye ederiz. Nu : 18 S : Arka kapak

-Emval-i menkül'e İkrizat Sandığı. İstanbul Yeni Posta Hanı civarında velura hanında 15-16 numaralar. Nu : 19 S:12

-Selanik Bonmarşesi İçkeci Kardeşler Beyoğlu Şubesi Giyim Mağazası. N : 19 S : 12

-Hüsnü paşazade Burdurlu.Çuha ve Kaşmir Ticareti ve Komisyonculuk - Yeni posta han 2. kat numara : 1-2-3 Nu :19 S : 12

-Klagoz Idarehanesi Nu : 19 S : 13

-Malulin Gazat, Sinema filmi fabrikası Nu : 19 S : 13

-Fiyat Otomobil Şirket-i Umumiyesi Şark acentesi Şarkın
enbüyük garajı ve tamirat atölyesi. Nu : 19 S : 13

-İstikamet Eczanesi, Divanyolu - Çemberlitaş Eczasının
safiya - fiatlarının iddialı reçetelerin ihzarında dikkat ve
ihtimamı ile tefrid etmiştir. Nu : 19 S : 13

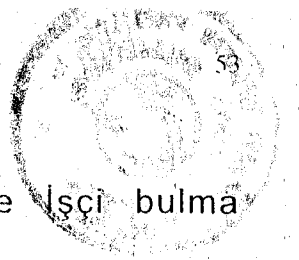
-Şans Sigara Kağıdı şimdiye kadar çıkan sigara kağıtlarını
geride bıraktı.Halis birinciden ma'mul olan bir kağıda tavsiye
ederim.Adres: İstanbul tahbis sokağında kurukahveci han
numara:104. Hacı Hüseyin ve mahdumları , Nu : 19 S : 13

-Osman Zeki, Türkiye'nin en büyük terzi ve kumaş
mağazası. Merkezi ; Beyoğlu'nda doğru yolda. Şubeleri ;
Beyoğlu'nda, İstanbul'da köprü başında. Telefon ; Beyoğlu 240,
Telefonşube Beyoğlu ; 790 Nu:19S : 13

Bura Tab edilmekte olup yakında neşr olunacaktır. Nu:20
S : 20 -Çocuklar Artık Korkmayacak. Sanatçılıkta birinciliği
kazanan bu sanatçı Diyarbekirlizade Hasan Tahsin (Doktor).
Nu : 21 S : Arka kapak

-Temaşa kolleksiyonu. Temaşanın ilk nüshaşından yirminci
nüshasına kadar elde mevcut az miktarda kalmıştır. Takımı 150
kuruşa itimad kitabhanesinde satılmaktadır. Nu : 21 ,22 ,23 -
24

S : Arka kapak Nu : 25 S : 18

-Hizmeti-umumiye müessesesi.Bugünkü İş ve İşçi bulma müessesesi gibi kuruma dair reklam. Nu : 23-24 S : İç kapak

-Haşimzade sigara kağıdı, en nefis , en ucuz sigara kağıdıdır.

Nu : 23-24 S : İç kapak

-Kisarne maden suyu Nu : 23-24 S : İç kapak 25/18

-Zerafet, zevk-i selim ile ucuzluğu. Mehmed Karakaşzade Rüştü (Giyim konfeksiyon, Mağaza reklamı). Nu : 23-24 S : İç kapak

-Acele Kiralık Köşk Maltepe'de dört oda ve ayrı matbahı ve dört dönüm bahçesi. Adalara nezaret-i kamlası olan müterreh bir köşk ehven bir fiatla iki hafta zarfında talibine verilecekti.Temaşa idarehanesinden sorulması, Nu : 22 S : Arka kapak

-Büyük Tiyatro'nun İlk Temsili. Büyük Tiyatro sanatkarları tarafından Kemal Emin Bey'in (mama) piyesiyle memduh Süleyman bey'in (Canım Doktor) ünvanlı komedisi Mayıs'ın 15. cumartesi günü Kadıköy'ünde temsil edilecektir.

Nu : 22 S : Arka kapak

-Halk Ticarethanesi . Nu : 25 S : 19

-Yük Arabaları Ford (araba reklamı). N : 23-24 S : Arka kapak

-Yirmi liraya kostümler. En halis ingiliz kumaşlarıyla ve en mahir makasçılarla gayet sıkca metin kostüm mamülü arz-sanda olanlar Balı zade Terzihanesine teşrif etmelidirler. Yeni postahane karşısında Erzurum Han Numara 12-13-14-16 telefon ;637 Nu : 23-24 S : Arka kapak

-Şehrimizin en büyük İslan müessesesi Yıldırım (Terzi reklamı)
N : 23-24 S : Arka kapak

-Muzaffer Bey Terzihanesi (terzi reklamı).Hanımlara ve beylere mahsus Bab-i Ali caddesinde itimat kitabhanesi çevrelerinde. N :23-24-25 S : Arka kapak

-Hacı Hüseyin ve mahdumları. Her nevi ipekli ve renkli kumaşlar vesair manifatura. N : 25 S : Arka kapak

-Moda sarayı. Kadınlar ve erkeklere mahsus terzihane.
Nu : 25 S : Arka kapak

-Büyük tenzilat.Suhulet Terzihanesi. Nu : 25 S : Arka kapak

-Konstantinapol Eksperi Nu : 25 S : Arka kapak

-A. Pires ve Şerkası. Merkez idaresi menceştir. (giyim eşyalarına dair) N : 25 S : Arka kapak

-Moda Fotoğrafhanesi N : 25 S : Arka kapak

-Dava vekili Hasan Raf'et. Bab-ı Ali caddesinde her nevi
dava takib-i mesaleh alım satım mamulâtı. Nu : 25 S : Arka
kapak

-Dinar Mujan (Sinema Reklamı). Nu : 25 S : Arka kapak

D - FOTOĞRAF VE RESİMLER

Rojan adında bir kadın resmi. Dış kapak, Nu 1: 2 Haziran 1918

Emma kalve dış kapak Nu 2: 13 Haziran 1918

Emilyan Dalansun arka dış kapak Nu 2: 13 Haziran 1918

Teodor Luis ön kapak Nu 3: 20 Haziran 1918

Ahmet Fehim Efendi arka dış kapak Nu 3: 20 Haziran 1918

Pergnt rolünde Thedor Lewig Nu 4: 11 Temmuz 1918

Valentin Lö Poriyer, Halen Dötervelan ön kapak Nu 5:

1 Ağustos 1918

Paul Vagner (Otello rolünde) ön dış kapak Nu 6: 10 Ağustos

1918

Edvard Won Winterstay arka dış kapak Nu 6: 10 Ağustos

1918

Hans Mühlhafer ön dış kapak Nu 7: 31 Ağustos 1918

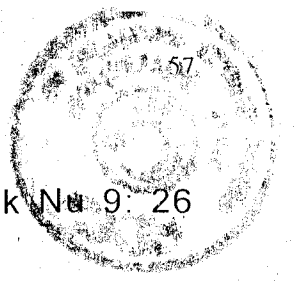
Hans Mühlhafer (Hamlet rolünde) arka dış kapak Nu 7: 31

Ağustos 1918

Ernete Nuvelli ön dış kapak Nu 8: 13 Eylül 1918

Bruno Kastner arka dış kapak Nu 8: 13 Eylül 1918

Albert Baserman ön dış kapak Nu 9: 26 Eylül 1918

Ertuğrul Muhsin ve Bruno Kastner arka dış kapak Nu 9: 26

Eylül 1918

Mari karmi ön dış kapak Nu 10: T.E. 1918

Lya Borre Arka dış kapak Nu 10: T.E. 1918

Madam Martin ön dış kapak Nu 11: 9 T.S. 1918

Bestekar üstad Vedia Sabra arka dış kapak Nu 11: 9 T.S.

1918

Mounet Sully ön dış kapak Nu 12: 30 T.S. 1918

Coauelin Arka dış kapak Nu 12: 30 T.S. 1918

Edman Rustan ve Zevcesi ön dış kapak Nu 13: 16 K.S.

1918

İbn-el Refik Ahmed Nureddin Bey ön iç kapak Nu 13: 16

K.S. 1919

Kınar Hanım, Eliza Binemaciyen Hanım, Adriyan Hanım,

Ahmed Fehim Efendi, Reşad Rıza Bey, arka dış kapak Nu 13: 16

K.S. 1919

Hanrik İbsen arka dış kapak Nu.13 16 K.S. 1919

Mir Seyfeddin Kirmanşahi Nu.14 1 Mart 1919

Vera Arsen Hanım, Hasan Bey İbakzade ön iç kapak Nu.14

1 Mart 1919

Mustafa Bey Merdanuf, Paşa Bey Mehmedof, İbrahim Bey

İsfahanlı arka iç kapak Nu.14 1 Mart 1919

Birinci Aktrislerden Tarlan Hanım arka dış kapak Nu. 14 1

Mart 1919

Mir Seyfeddin Kirmanşahi ön dış kapak Nu. 15 1 Nisan

1919

Yüzbaşı Eşref Bey, Vera Arsan Hanım, Muhsin Bey Caferof
ön iç kapak

Nu.15 1 Nisan 1919

Vera Arsen Hanım Arka dış kapak Nu.15 1 Nisan 1919

Eliza Hanım ön dış kapak Nu.16 1 Mayıs 1919

Galib Bey, Yusuf Ziya Bey, İsfahanlı İbrahim Bey'in
portreleri Hasan Abdullahzade'nin İblis rolünde, İbrahim Mecnun
rolünde ön iç kapak Nu.16

1 Mayıs 1919

Tarzan Hüseyin Bey Arka dış kapak Nu.16 1 Mayıs 1919

Lidya Lipskoveska ön iç kapak Nu.17 1 Haziran

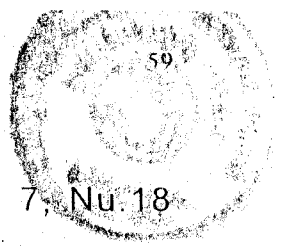
1919

Fotoğraf ön kapak Nu. 18 1 K.S. 1920

Behzad Bey s. 4, Nu. 18 1 K.S. 1920

Nureddin Şefkati, Faik Bey s. 5, Nu.18 1 K.S. 1920

Morgret Barlas, İra Hanım, İngiliz Temaşa aleminden bir
bayan aktris resmi, Dans eden bir bayan ve erkek resmi s. 6,
Nu.18 1 K.S. 1920

Ertuğrul Muhsin'in Samson rolünde bir fotoğrafı s. 7, Nu. 18

1 K.S. 1920

Matmazel Delor s. 8, Nu. 18 1 K.S. 1920

Ferudi 'nin iki adet fotoğrafı s. 9 Nu. 18 1 K.S. 1920

Sara Bernar, Kalas Fade, Minosolli s. 12 Nu.18 1 K.S.

1920

İngiliz Hayat-ı temaşasından üç yıldız s. 14,15 Nu. 18 1

K.S. 1920

Ertuğrul Muhsin s. 27 Nu.18 1 K.S. 1920

Raşid Rıza Bey ön kapak Nu.19 1 Şubat 1920

Eliza Binemeciyan Yamalar piyesinde Emel rolündeki resmi

ön iç kapak

Nu. 19 1 Şubat 1920

Resimin altında "tarihini tedrise Salih bir temaşa üstadı"

yazısı arka kapak s. 1, Nu. 19 1 Şubat 1920

Sanatkar Perihan Hanım'ın fotoğrafı s. 4, Nu.19 1 Şubat

1920

Hasan Efendi ve Fehim Efendi'nin fotoğrafları s. 5 Nu.19 1

Şubat 1920 Ferudi s. 6 Nu.19 1 Şubat 1920Büyük tiyatro heyet-i

edebiyesinden I (elif) Seyfi Bey'in fotoğrafı s. 8 Nu. 19 1 Şubat

1920Büyük tiyatro heyet-i edebiyesinden Reşid Paşazade "Akif

Bey'in fotoğrafı" s. 9 Nu.19 1 Şubat 1920

Büyük tiyatro heyet-i edebiyesinden Halid Fahri Bey s.9

Nu: 19

1 Şubat 1920

Büyük tiyatro heyet-i edebiyesinden Yusuf Ziya Bey s.12,

13 Nu:19 1 Şubat 1920

Büyük tiyatro heyet-i edebiyesinden Nahid Bey s.13 Nu.19

1 Şubat 1920

Büyük tiyatro sanatkarlarından Emin Belig Bey s. 14 Nu.19

1 Şubat 1920

Büyük tiyatro heyet-i tertibesinden Faruk Nafiz Bey s.14

Nu.19 1 Şubat 1920

Temaşayı cemiyetle takib ve tedkik eden Nihad Galib Bey

s.17 Nu.19 1 Şubat 1920

Ertuğrul Muhsin Bey'in Samsan rolünde bir fotoğrafı s.18

Nu.19 1 Şubat 1920

Şark temaşa hayatının devrilen bir heykel-i sanatı

Mardiros Manukyan Efendi ön kapak Nu. 20 1 Mart 1920

Kıymetli sanatkarımız Eliza Binameciyan Hanım'ın Binnaz

rolünde resmi s. 1 Nu.20 1 Mart 1920

Eliza Binameciyan Hanım'ın Binnaz rolünde resmi s. 4

Nu.20 1 Mart 1920

Roza Hanım'ın Binnaz rolünde resmi s. 5 Nu.20

1 Mart

1920

Eliza Binemaciyan ve Roza Hanım'ların Binnaz rolünde
birlikte fotoğrafları s. 7 Nu.20 1 Mart 1920

Manukyan Efendi'nin cenaze merasimi intibaından kabri
önünde altyazılı bir fotoğraf s. 8 Nu.20 1 Mart 1920

Manukyan Efendi'nin cenaze merasimi intibaından kabri
önünde altyazılı bir fotoğraf s.9 Nu.20 1 Mart 1920

Manukyan Efendi'nin kabrini ziyaret Darülbedayi
sanatkarlarından bir grup alt yazılı bir fotoğraf s.10 Nu.20 1 Mart
1920

Ertuğrul Muhsin Bey'in 3 adet fotoğrafı s. 12 Nu.20 1 Mart
1920

Matmazel Margret Barnay s. 13 Nu.20 1 Mart 1920

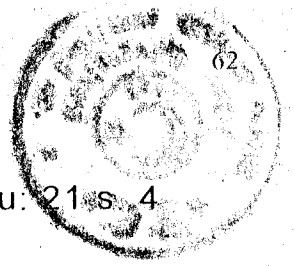
Ferudi s. 14 Nu.20 1 Mart 1920

Darülbedayi'de bir Karaböcek (Karikatür) Nu. 20 s. 16 1
Mart 1920

Darülbedayi-i Osmani sanatkarlarından Muvahhid Bey ön
kapak Nu.21

1 Nisan 1920

Darülbedayi Osmani heyet-i İdare ve edebiyesinden bazı
zat-ı muhtereme fotoğraf s. 1 Nu.21 1 Nisan 1920

Darülbedayi Sanatkarlarından Muvahhid Bey Nu: 21 s. 4

1 Nisan 1920

Üvey kardeşler sahnesinden bir fotoğraf s. 6 Nu. 21 1

Nisan 1920

Üvey kardeşler sahnesinden bir fotoğraf Nu.21 s. 6 1

Nisan 1920

Üvey kardeşler sahnesinden iki fotoğraf Nu: 21 s. 7 1

Nisan 1920

Ertuğrul Muhsin Bey'in uçurum piyesinin ikinci perdesinden
bir fotoğrafı Nu.21 s. 8 1 Nisan 1920

Uçurum piyesinin üçüncü perdesinden bir fotoğraf s. 9 Nu:
21 1 Nisan 1920

Darülbedayi temsil heyetinden üvey kardeşler piyesinde
Turgut rolünü oynayan Adil Bey'in fotoğrafı s. 13 Nu. 21 1 Nisan
1920

Ertuğrul Muhsin Bey'in fotoğrafı s. 13 Nu.21 1 Nisan 1920

Ertuğrul Muhsin Bey'in Samson namındaki filminden bir
fotoğraf s.14 Nu: 21 1 Nisan 1920 Ertuğrul Muhsin Bey'in Samson
namındaki filminden iki fotoğraf s.14 Nu: 21 1 Nisan 1920

Raşid Naci ile Onnik Bey'in karikatürleri s. 5 Nu.21

Darülbedayi heyet-i idare ve edebiyesi azasından İbn-ür
Refik Ahmed Nuri Bey'in fotoğrafı ön kapak Nu. 22 Mayıs 1920

Edib-i Muhterem Mehmed Rauf Bey s.1 Nu.22 Mayıs 1920

Darülbedayi sahnesinde küçük Bey'ler Provada alt yazılı bir fotoğraf s. 4 Nu.22 Mayıs 1920

Darülbedayi heyet-i temsiliyesinden bir gurup alt yazılı bir fotoğraf s. 5

Nu.22 Mayıs 1920

İbn-ür Refik Ahmed Nuri Bey'in Dört Çehar Piyesinden bir sahne alt yazılı bir fotoğraf s. 8 Nu.22 Mayıs 1920

İbn-ür Refik Ahmed Nuri Bey'in Dört Çehar Piyesinden bir sahne alt yazılı bir fotoğraf s. 9, 10 Nu.22 Mayıs 1920

Darülbedayi münekkitlerinden Behzad Bey ve Ferudi s. 12 Nu. 22 Mayıs 1920

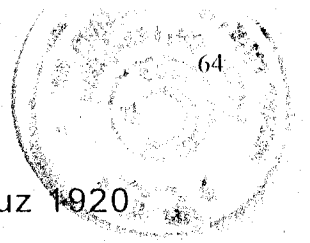
Fransız Sanatkarlarından ikisinin ayrı ayrı fotoğrafları s.12,13 Nu.22

Mayıs 1920

Ertuğrul Muhsin Samson namındaki filminden bir fotoğraf ayrıca bir portre s. 14 Nu.22 Mayıs 1920 Rakıbeden ikinci perde alt yazılı bir fotoğraf s. 15 Nu.22 Mayıs 1920

Darülbedayinin yorulmaz ve kırılmaz uzvu muhterem vesati Efendinin fotoğrafı s. 15 Nu.22 Mayıs 1920

Darülbedayi sanatkarlarından Behzad Bey'in fotoğrafı ön kapak Nu.23,24 Haziran-Temmuz 1920

Salih Fuad Bey s.1 Nu.23,24 Haziran-Temmuz 1920

Darülbedayi sanatkarlarından Raşid Rıza Bey'in fotoğrafı s.
3 Nu.23,24 Haziran -Temmuz 1920

Darülbedayi sanatkarlarından Nureddin Şefkati Bey s.4
Nu.23,24

Haziran-Temmuz 1920

Hançer müellifi Reşad Nuri Bey s. 5 Nu.23,24 Haziran-
Temmuz 1920

İki adet fotoğraf s. 6 Nu.23,24 Haziran-Temmuz 1920

Eliza Binemacıyan Hanım s. 8 Nu.23,24 Haziran-Temmuz
1920

Darülbedayi sanatkarlarından Sadi Bey s.8 Nu.23,24
Haziran-Temmuz 1920

Darülbedayi mümessillerinden Sara Manukyan, muvahhid
Bey ve Onnik muhaciye Efendinin fotoğrafları s.13 Nu.23,24
Haziran-Temmuz 1920

Üvey Kardeşler piyesinden iki sahne fotoğrafı s.15 Nu.23,24

Haziran-Temmuz 1920

Canan ve Turgut öpüşürlerken bir fotoğraf s. 15 Nu.23,24
Haziran-Temmuz 1920

Darülbedayi sanatkarlarından Galib Bey'in portresi s.16
Nu.23,24

Haziran -Temmuz 1920

Galib Bey'in yamalar ve uçurum piyeslerinde oynadığı
rollerdeki fotoğrafları s. 16 Nu.23,24 Haziran-Temmuz 1920

Darülbedayi heyet-i temsiliyesinden Kemal Bey s. 17
Nu.23,24 Haziran -Temmuz 1920

Darülbedayi heyet-i temsiliyesinden Cevad Bey s. 17
Nu.23,24

Haziran -Temmuz 1920

Fransız sanatkarlarından Kolas s. 18 Nu.23,24 Haziran -
Temmuz 1920

Fransız sanatkarlarından Galbiyo (rolüne çalışırken) s. 19
Nu.23,24 Haziran-Temmuz 1920

Darülbedayi sanatkarlarından Galib Bey s. 20 Nu: 23,24
Haziran-Temmuz 1920

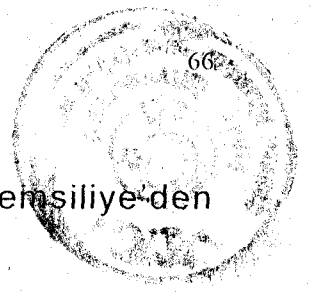
Darülbedayi sanatkarlarındanBehzad Bey s. 21 Nu.23,24
Haziran-Temmuz 1920

Darülbeday-i Osmani sanatkarlarından (Elif) Galib Bey ön
kapak Nu.25 Ağustos 1920

Darülbeday-i Osmani sanatkarlarından Raşid Rıza Bey s. 1
Nu.25

Ağustos 1920

Tevfik Bey merhum fotoğrafı s. 4 Nu.25 Ağustos 1920

Mısır İsrâ karagahında teşekkül eden heyet-i temsiliye'den
bir fotoğraf s. 5 Nu.25 Ağustos 1920

Tarih-i Osmanide bir temsii Şahadet Cem sultan'ın fotoğrafı
s. 6 Nu.25 Ağustos 1920

Daloğlu Fuad Bey s. 6 Nu.25 Ağustos 1920

İsmail Faik Bey'in portresi s. 8 Nu.25 Ağustos 1920

Yeni sahne heyet-i edebiye müdürü Mehmet Rauf Bey'in
portresi s.8 Nu.25 Ağustos 1920

Yeni sahne müdürü Hamdi Nüzhet Bey'in portresi s. 8
Nu.25 Ağustos 1920

Daloğlu Fuad Bey'in portresi s. 8 Nu.25 Ağustos 1920

E - ÖRNEK METİNLER

Tiyatro Tarihi:

1) Molyerin Edebiyat-ı Cihan Üzerine Olan Tesir ve Nüfuzu

Sekspir ile Molyer en insani en beynelminel, en cihangir iki dahidir. Bu makalemizde Molyer'in Edebiyat-ı Cihan üzerine tesir ve nüfuzundan bir nebze bahsetmek isteriz.

Molyer memalik-i ecnebiye meyanında en evvel İngiltere'de takdir ve taklid edilmeğe başlanmıştır. Henüz 1670 senesi İngiliz mecama-i Kibaranesinin en ziyade okuduğu ve oynanmasının görmeği sevdiği bir müellif idi. İkinci Şarl ve ikinci jak zamanlarında Londra'da bir mektep tahrir ve tesis etmişti ki bunun yegane arzu ve maksadı, kendi itibarı cevhlile, molyer tarzında tiyatro yazmaktı. (Dük Dönyo Kastil) ile (Tridan) etordi piyesini tahvil ve takliden "Sör Marten Marpulu" namıyla neşr ettiler.

Müddet-i medide Paris'te ikamet eden ingiliz müelliflerinden (Vikarvi) "ekoldo fam"ın eşhasından olan anniyesi"ye aynen (konturi vif) ismindeki mudhikesinin eşhası meyanına ithal etmiştir. Bilahare ise Palen Dö Aler ismindeki piyesine Mizanturupa'da almıştır. (Kontiri)nin piyeslerini Molyer'in namını

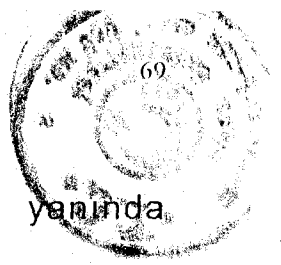
tezekkür ettirecek bir çok yerleri havidir. Elli sene sonra neşr edilen rahip (provu)nun mecmuası Molyer'in eserlerinin Londra'da nail olduğu muvafakiyeti kayd etmektedir.

O vakitler yani 1750 senelerine doğru Paris halkını haile tarzında yazılmış piyesler meşgul ediyordu. Binaenalyh Molyer ihmal ediliyordu. İngilizler, bu ihmallerinden dolayı Fransızları tayib etmekteidiler.

Bilahare (tom-con) ismindeki romanıyla pek büyük bir şöhrete nail olan İngiliz müellif (Filding) Molyer'in bilcümle enafis-i asarını adaptasyon suretiyle İngilizceye nakletmiştir.

Almanya'ya gelince 1680 senesi saks elektörü Molyer'in yedi sekiz piyesini oynatıyordu. Mudhike nüvisin 1683'de olduğu ve o zamanın vezsait-i beşeriye ve nakliyesi nazar-ı dikkate alınırca Molyer nufuz-u edebbiyenin Rein Nehrinin öbür tarafına ne kadar büyük bir süratle intişar ettiğine hayret etmemek kabil olamaz.

Almanya'da bu zamanı takib eden asra bütün bütün molyer asrı diyebiliriz. Meşhur (Gonşid)in tesis ettiği bir mektep Fransız tarzında tiyatro piyesleri yazmağı meslek ittihaz etmişti. Bu mektebe göre Molyer'in asari mudhikenin en büyük en mükemmel numuneleri ihtiva ediyordu. Binenaleyh onları gerek taklid gerek adaptasyon gerekse tercüme suretiyle Almanca yanakle

koyuldular.Bu cemiyetiçinde (Gonşid) ile zevcesinin yanında (Lesing) naminazar-ı dikkatimizi celb eder.

(Leasing) o vakitler henüz gençti. Kendi zeka ve tarz-ı edebi inkişaf ve tekamül etmemişti (Gonteşd) teşkil ettiği heyet-i edebiyenin genç azasına eserlerini vaz-ı sahne edebilmek için o zamanın meşhur aktörlerinden (Veber) isminde birinin taht-ı riyasetinde birde kumpanya vucuda getirdi. Kumpanya Laypzigde inşa edilen bir tiyatroda oynamağa başladı ki bu tiyatro Almanya'da vucuda getirilen muntazam ve daimi tiyatroların birincisidir. Molyer'in ekser asarı burada oynandı. Madam (Gonşid) "Mizanturub"u tercüme ediyordu (Kroker) "Turtuf"u takliden bir piyes yazıyor (Leasing) ise Molyer'in eşhasıyla Fransız tarzında ilk mudhikelerini meydana koyuyordu.Molyer'in nüfuz-u edebisi bu mektebe ve Laypzig'e inhisar etmekle kalmadı. Hamburgdan Viyana'ya kadar bütün Alman şehirlerinin*en mühim tiyatrolarında Molyer'in tercümeleri adaptasyonları, taklidleri senelerce sahneleri işgal etdi. Büyük rolleri (ekorof) (Akerman) (Şrader) (Efilan) gibi meşhur aktörler aralarında pay edemiyorlardı. Muvafık bir piyes bulamayan bir direktör hemen Molyer'in asarına müracaat ediyordu, hatta mekteplerde bile yine aynı eserler oynanıyordu. Kendi itirafı vecihle Göte henüz onsekiz

yaşında iken Molyer'i taklide başlamış Vaymar Sarayında zor tabib piyesinin Luka rolünü oynamıştır.

Molyer'in İtalya'ya nüfuzu da aynı zamanda vukubulmuştur ve aynı süratle intişar etmiştir. Bu memleketde ilk defa olarak Molyer 1695'de tercüme edilmiştir. Onsekizinci asrın evasıtına doğru (Guzuri) tercümeleriyle Molyer'i bütün bütün tamim etdi. Hele avar ile proseuz ve yedikül lisani avama kadar intikal etdi. İsmi meşhur olmayan bir zat tarafından adaptasyon tarkiyle üç perdeye tenzil ve dünbülina namıyla oynatılan tartuf senelerce bütün İtalyan Cemiyetlerinin mecbub kulübü oldu.

İtalyanların ilk mudhike müellifi (Galdani) Molyer'in Şakirdi irfanıdır, bunu hatıratında bizzat kendi itiraf ediyor. Hatta Fransaya Seyhati esnasında hududu geçer geçmez (Danten)in ve (Virjil)i davetini kendi rehber olmak üzere Molyerin ruhunu davet ettiğini kaydediyor. Uzun müddet İtalyan tiyatrosunda handeleri Molyer dehasının bir aksi Savtı olarak devam etdi. Molyer Pirene dağlarını ancak onsekizinci asrın evasıtına doğru geçebilmiştir. Lizbonda ilk defa olarak (Monuel Dosinira)nın tercüme ettiği "tartuf" oynandı. İspanya şairleri 1860 da "Mizonturup" ve "Avar"dan fikir alarak bu modellere taziken milli mudhikeler yazmağa başladılar. Bu hususa vakf-ı nefis eden (maraten)

isminde bir şairdi. Bu zat henüz genç iken Paris'e gelmiş ve orada (Goldani) w

ile kesb-i muarefe etmişti. Memleketine avdetinde Paris'deki müddet-i ikameti esnasında hazırladığı büyük bir ıslahat ve teşkilat-ı edebiye projesini meşhur mukkadimesiyle ilan etmişti. Bunda İspanyol mudhikesinin bir müddet Molyer mektebinde bir versiyab olması lüzumunu meydana koyuyordu.

Binaenaleyh Serbest bir tarzda Molyer'in asarını tercüme ederek oynatdı. Tercümeleri pek büyük bir muvafakiyete nail oldu. Bilahare (morten) Paris'te vefat etmiş ve Molyer'in mezarı yanında defnedilmiştir. Edebiyatları ez meşhur milel hakkında da aynı şeyi görürüz. Mesela yine o asırlarda Amsterdam da Molyer'in adaptasyon ve taklidlerine tesadüf ederiz. Danimarka'da kütuda Stokholm'da Onikinci Şarl'ın Sarayında burjuvaiyum büyük bir şaşaa ile sahneye vaz edildi ve nail muvafakiyet oldu. Lehliler bu hususda daha ileri gitdiler. Lehistanda bir asırlık bir zaman esnasında Molyer'in asarı yedi kere muhtelif mütercimler tarafından tercüme edilmiştir. Molyer'i Moskovada 1757 de buluruz (Kayhava) (Baron Rotat) isminde bir Seyyahın on sekizinci asırda Tataristanda "Tartuf"u takliden yazılan bir piyesin oynadığını hikaye ediyor. Görülüyorki seksen senelik bir zaman için Molyer

Avrupa tiyatrolarına hakim olmuş ve tiyatroda teceddüdler husula getirmiştir.

19. asırda bu hali görmüyorsak da Molyer hakkındaki takdiratın tezayinine şahid oluyoruz. Artık Avrupa Molyer'i taklid etmiyor, fakat daha ziyade takdir ediyordu.

Arada bir devre-i tevkife uğramaya idi. Vefik Paşa'nın tercüme ve adaptasyonları ile başlayan Molyer hareket-i edebiyesi elyevm mevcut görülen tiyatro edebiyatımızda da büyük tesir icra edecekti. Mamafih bu eserler bütün bütün nufuz icra etmemiştir denemez.

(Ekerman)ın rivayete nazara (Göte)nin fikrince Molyer'in asarı yalnız tiyatro sanatında birinci olmakla kalmıyor belki en güzel modelleri teşkil ediyordu (Göte) her sene Molyer'in asarını kendi tabirince en mükemmel mudhike dehasına yaklaşmak için bir kere hatm etmeyi adet edinmişti.

Molyer bilhassa İngilizleri teshir etmiştir. Sarsenin iddiasına göre o müntesib ve milliyetperver Kavmin münekkitlerinden bir çoğu Fransız müllifinin Şekspiri tercih etmeğe kadar gitmişlerdir. İşte dünyanın en büyük mudike nüvisinin edebiyat-ı cihan üzerine olan tesiratı hülasa ül hassa olarak bundan ibarettir. Tafsilata girişmek ikinci üçüncü derecede amiyane olan vaka-ı edebiyeyi yazmak lazım gelse cildler dolar.

Tiyatro Tanıtımı:

2) Ahmet Hikmet Bey ve Temaşa

Edebiyat-ı Cedide erkanından Ahmed Hikmet Bey beni akşam kulübde kabul edebileceğini tiyatrodaki ittifatları meyanında vaad buyurmuşlardı. Vakt-i muayyende gittim.

(Sorkis Doryan)ın ünüformalı küçük uşağı elimden kartımı- Beni süzerek- alırken düşünüyordum burası cadde-i kebirin beyin uğuldatan kalabalığından sıyrıldıktan sonra insana güya O hayu huy-ı alemi ortasında huzur ve mekanetle birleşmiş dinlenen bir zaviye hissini veriyordu.

Sessiz ve uzun koridorda beklerken büyük aynalı duvarların kenarlarındaki geniş maroken kanepelerden birisine oturmağa karar vermiştim ki Haristan ve Gülistan mübdii Ahmet Hikmet Bey Efendi vakur ve levent büyük salonun kapısından gözüktü üstad nazik ve samimi:

Sizinle daha sakın yer bulalım diye koridordaki kapılardan birisini açtı. Burası serkallık boş duran küçük salonlardan birisi idi. Sağda mükellef bir şömine içinde küçük bir ateş yığını civarında kızıl akisler serpişmiş masanın kenarında kağıtlarımı hazırlarken üstad suallerimi tekrar etmemi emrettiler ve ilk

cevaplarına veciz bir mukaddime olarak biraz düşündükten sonra başladılar.

“Temaşa diğerleri gibi bir şube-i hünerdir.

- Ben (art)ı (Hüneri) ve (Artist)i hünerver diye tercüme ederim ve şiir ile mimari ile hempa olarak bununda terakkisi bir vazife-i medeniyedir” Ahmet Hikmet Bey’de bir sınıf talebeye Nut aldırın bir muallim edayı takrirı vardı. Ancak nazardan dur tutulmamalıdır ki itikad ve diyanetin hüner üzerinde tesirat-ı azimesi vardır. Mesala katolik milletler nezdinde tiyatronun terakkisi bu mezheb salıklerinin bazı katolik mabedlerinin tiyatro için ilk tecrübegah olmasından neşet etmiştir, denilebilir. Alman musikisinin ağır ve vakur olmasında yine protestan mezhebinin dahl-i küllisi inkâr olunabilir mi? Vatiyle keydiyanları Yerakitanları yetiştiren Eski Yunanlılar Hristiyan olduktan sonra değil büyük heykeltraş hatta alalade bir resim bile çıkartamamışlardır. Ortodoks (zapiyenler) heykeli haram ettikleri gibi resimlerine gölge vurmağı bile men etmişlerdi. Ne hacet bizim mimar bizim halılarımızda hep dinimizin telkinatından değil midir? İşte bu Nuktaı yani Diyanetin hüner üstündeki tesiratını nazar-ı dikkatden dur tutmak şartıyla temaşanın (bir had dahilinde yani şahsi bir suretde) mülkümüzde de terakki edeceğine hiç şüphe yoktur ve böyle lazımdır. Çünkü tiyatro, herşeyden evvel edebiyatın

bir şubesidir. Bu hünerin terbiyeler üstündeki tesirâtına gelince:Tiyatro

bir ayin vukuatıdır.

Eğer ayinenin yüzümüzü ve vücudumuzu tezyin ve taltif etmeğe faydası varsa tiyatronunda terbiyelerimizi ıslah ve teadiyle tesiri vardır.Bu bir hüner-i bahtidir faydası böyle maddi şeylerde aramak abes olur.

-Efendim Darülbedayi bu ihtiyacı tatmin edebilir mi?

- Darülbedayimin memleketimizin bu edebi ihtiyacını tatmin edebileceğine bu günkü (...) piyesindeki muvafakiyeti bariz bir delildir. Lisanımın ve milletimin ruhi inceliklerini istediğim gibi ifa eden mümessilleri dinlemek şimdiye kadar tadamadığımız bir lezzettir.Ben ne vakit Darülbedayide bulunsam bu lezzetle daima iltizaz ediyor ve bu hünerin ehil ellerde yükseltildiğini görerek kendimi bahtiyar add eyliyorum. Görüyorsunuz ya ne ufak şeylerle mesut oluyoruz!

Darülbedayimizde görmek istediğimiz tekemülat bu bir şeye müftekırdır, para bir defa bu esas elde edildikten sonra bununla kafi tekamülatı temin etmek mümkün olabilir.

"Evvela ruha ilkey-ı hürmet edecek bir bina sonra gözünüzü taltif eyleyecek temiz dekorlar, daha sonra elbette vesair....gibi şeyler hep bu esasın teferruatındandır. Vaka hünerversiz bir

tiyatroda bütün bu müzeyyinat tablosuz bir çerçeveye muadil ise de ben mümessillerimizin bugünkü istidatlarına nazaran yarın o levha-i muvaffakiyeti de elde edeceklerine şüphesiz nazarıyla baktım.

Burada üstad Darülbedayi mümesile ve mümessilleri hakkında takdir ve tevecühlerle idare-i lisan etdikten sonra (hüner)i muciz bir cümle ile "Duyuları duyurmak, yani his edileni ihsas etmek diye tarif ettiler" ve "muvvafakiyet telakki edilmeye cidden layık olan temsillerimizle sizler henüz (hüner) muharinin diyanızı önündesiniz mesainiz bunu isbat ediyor. Daima ilerlemeğe bir hatve daha çıkmağa çalışınız ki böylelikle yarın arkanızdan geleceklere de pişva olabilesiniz"

"-Atik eserlere taraftar mısınız?"

"- Asar-ı menkule bence bir nevi taklid demektir." Bu taklitlerin neticeten tahkik olmasını temenni ederim. Yani bu arızı ve müstear vakayı yerine kafesler arkasında harem daireleri köşelerinde geçen faciayı veya fezailin sahnelerimizde işlenmiş, süslenmiş makeslerini görmek lisanı ve milletini seven herkes için ahz-ı amaldır. Ahmed Hikmet Bey gayet fasih ve kelimelerinin hakkını veren bir şive-i tasavvuatla söylüyor ve bu suretle muhatabını cazibesine saran bir ivay-ı samimiyet içindedinlemeğe

sevk ediyor. Edib-i muhterem, lutuf-u nezaketle bir sözü uzatarak devam etti.

Şimdiki asar-ı menkule ve erlik için tahta at üstünde çırpınmağa benzer ve bu teşbihin her ikimizde güldüren tesiri altında kalmanın bir sesle ilave etdi maskara ifade de bir kaide umulur değil mi? Efendim

- kadınlarımızın erkeklerle birlikte tiyatroya gidebilmeleri hakkında...

"-Zannederim ki Mısır'da bu mesele bir dereceye kadar hallolunmuştur. Yani kafes bu müşkülde de bir çare-i enfesdir. Sonra Darülfununla, Darülbedayi arasındaki intilafdar bulunmasa gerektir. Darülfununun terbiye ettiği Batın atiyi Darülbedayi Bu Nuktada muhattab-ı muhterem en muvafık kelimesini aramak için birden sustu.

Salonun bir kaç saniyelik sessizliği içinde şöminesinden birkaç parça ateş nim-i mahsus bir çıtırdı ile bir yeri içine kaydır ve bir an içinde civarındaki kızıl akisler titreşdi.

Sansür tarafından tay edilmiştir.

Üstad keskin fakat kinayeli bir şive ile bir çırpıda çıkan bu cevabı kendisinde de bir tebessüm uyandırmıştı.

- Temaşa zemininde bir eseriniz var mı?

- Ben tiyatro yazmaktan korkarım hem evvela bizde henüz bir tiyatro lisanı tekarur etmedi ki...kendimde de bir tiyatro lisanı ihdas edecek iktidardan emin değilim. Evet çünkü bir tiyatro lisanı bir tiyatro edebiyatı vardır. Ve bu sahnede kulis aralarında uzun uzadıya oturup tetebu ve tetkik edilmekle elde edilebilir. Yalnız tiyatro oynamak için olduğu gibi yazmak için de bir istidad-ı mahsus lazımdır.

Edebiyat-ı Cedide mektebi içinde herkesden evvel temaşa-i bir uslubla bir kaç monulog yazarak bu Şube-i hünerde en bariz ve muvafık numuneler yazan bu nesir üstadı "Tiyatro yazmaktan korkuyorum!" diyordu bu cümle Darülbedayide (milli, cinai dramlar yedi perde beş tablo veya manzum mütercem) eserler gönderen nevresideganın kulaklarında küpe veyahud gözlerinin önünde levha olarak kalmalı, onlar Ahmed Hikmet Bey'den öğrenmelidirler ki edebiyet şubeleri içinde temaşa uzaktan çok kolay görünen en çetin bir işdir ve ancak vukufa belli istidatlar bu sahada yürüyebilirler. Kıymetli mütealaları bitdikten sonra teşekkürlerimi eda ve müsadelerini istihsal ederek veliahd hazretlerinin teşrifatcısı edib-i muhterem Ahmed Hikmet Bey huzurundan

Darülbedayidenl. Galib ; Temaşa Nu : 21 S : 3-4

3) Var mı Yok mu 1 ?

Bizde tiyatrodan bahs edebilmek için evvela onun vücut ve ademini tetkik etmek lazımdır. Asar-ı temaşiye hakkında yürütülecek mütelaatda bu cihetin takarruruna bağlıdır. Vukuf ve Selahiyet -bize has garebetler cümlesinden olacak- muadiledeki "S" meçhuli hala bütün azimet ve dehşetiyle ortada duruyor. Ne zaman Bab-ı Ali caddesinden geçecek olursam

-Eğer istilahperdazlığa cavaz varsa ser lutuf nuvisan ceraidin bu "muamma-ı ebdayıl eşgal"ın halli için heder ettükleri zaman acırım. Matbaa penceresine bakarak, bu meçhullü mua'delenin halli için masa başında oturanların halini tahlil ederken ta yolun ortasına kadar geldiğimi unuturum.

İşte tiyatro meselesindeki intibalarım ne zaman şehzadebaşına uğrasam tiyatro kapılarının önünde durup bütün esrar-ı sefaletine vakıf olduğum o kokulu binaların içinde müşteri bekleyen müsaibzedegan şura'atı düşünmekten metni mef edelim. Ekseriya bu tahlilden de beni kısık, İstanbul Şive-i tekellümüne yabancı bir seda ittihaz eder. Biri diğerine sorar:

-İçerde kız oynuyor mu? Yahud Mevarayı memurede bile misline tesadüf edemeyen bir gulgul-ei musiki davul ve boru oradan geçer giderim siz ara sıra Beyoğlu'na tiyatroya benzetilmek için çalışan ahşap barakalarındaki moda, görenin

görünmek takdirkar-ı sanat olduğunu anlatmak hevesleriyle çırpınan izdihama bakmayınız. Onlar gelir geçer. Fakat Viyana'nın üçüncü derecesindeki bir muğanniyesi perapalasda muhayyilesini ancak okşayabilen refah ve debdebe içinde kadirşinas İstanbul'a Haliç üzerinden müstehzi tebessümler gönderirken bizim sanatkarlarımız Şehzadebaşı'nda yalnız bir merhabaya oturdukları kahvehanede akşamın tedariki taamıyla muzdarip ve bikarardırlar. Onun için biz tiyatro bahsinde de henüz (var mı yok mu ?) sualinin muvarehe-i hicab-ı fermundende bulunuyoruz.

Burhaneddin Bey'e sorarsanız yoktur. Vaka var olduğuna kendisi, yok bulunduğuna yine kendisi müheykel bir şahid iken ona da sormağa gelmez ama, o yok olduğunu söyleyecek bir Sahife-i neşriye bulunduktan sonra Bizde de tiyatro koca Darülbedayi ile Sehaifi matbuada (Adapte) fiilinin envai tasrifatıyla muharir ve müellifleriyle, münekkidleryle bayrama kavuşmuş bir vedei koşul gibi hakkını sahnede değil haricde bekleyen birinci sınıf sanatkarlarıyla Avrupa'ya yetişmeyüp, dolaşanı müntesibin sahnesiyle elbette vardır. Hatta çokca para kazanan direktörleri de var. Kantodan merhum dansı orkestradan meşruk çalgısı sanattan matruh mektubdan firari, amatörü had-ı hava girmek için kapıcı ile kavga edip ehl-i merakı her şeyi var...

nesi eksik.İşte muadalenin bir kısım malumu belki gelecek haftalarda bununla uğraşır.

Hüseyin Kazım Temaşa Nu : 1 s. : 1 - 2

Tiyatro Tenkitleri:

4) Var mı Yok mu 2 ?

Senelerden beri henüz vucud ve ademi tekrarür etmeyen bir maddenin iki kalem darbesiyle ufak bir sütun-ı musahabede takaruru mümkün olabilirse bizde bu suali tekrar etmeden vaz geçeriz. Aksi sıhhat-ı iddamıza delalet eder... Evet zahirde hiçbirşey eksik değil Vak'a tiyatro binası eski tahtadan imiş... Adı olsun var a...kağıtdan olsa da dekoru mevcud inanmazsınız Darülbedayinin bütçesine göz gezdirin.Hele biran daha gezinin o zaman dekor kostüm namıyla tiyatroda hükümrân-ı muğlak olan iki kuvvetin bu diyarda aldığı şekil-i sefil ve mudhike ağlamakla gülmek arasında bir hisle hayran kalırsınız.Aktör mü istiyorsunuz? Onun iki mahalde piyasası vardır. İttifaka yakın bir eksariyetle vak'i olduğu üzre üst baş pare düşkünü olanlar Şehzadebaşında her dem görünürler. Hemen birini yakalayın yarın mutlaka inkar edeceği imzasıyla "Avans" için

mükemmel bir sened verir. Üstü başı düzgün bayağı trajedi artiste ihtiyacınız mı düştü? Karşıyakada bir iki gazinoda mutlaka bulursunuz...

Piyese merak mı ettiniz? Bazılarında sanduklar ile doludur. Bazıları her ellerine aldığı defterin, kitabın derhal ismini değiştirerek size yeni bir eser taktim eder.

Aktris mi istiyorsunuz? Mutlaka hanesine giderek bir saat kadar mülakat etmeli, yalvarmalıdır. Bunlar arasında sahne rakibini bütün şiddetiyle hükmünü icra ettiğinden muvaffakiyeti için en kuvvetli silah rakibesinin aleyhinde bulunmaktır.

Daha neler yok... Mudhike için komik şehir trajedi için artist şehir, müşteri için aktris şehir koşmarı celb kılup için kara gözdeki rezakı zadeye muşabih yüzünde pudrası, gözünde sürmesi, ağzında gevrek gevrek kahkası, üstünde beli ince, pantoloni gayet dar elbisesi, ayağında bir karış ökçe fotini hatta göğsünde bir demet çiçeği sinede iki mütafatle mütayiş, amatörler, kaffesi mevcut hatta bir haneddin Bey de Paberca-yı takib hizmet...

Bunlar mevcut ve sefahat adidesi meşhud iken yok otonları da saymak iktina eder. Çünkü bu saldide muadilenin tarafını da bu suretle teşkil edebilir.

Tiyatro binalarının en iftida asr-ı hazır şeriatının hiç biri yok
umumun sıhhatını hatta hayati muhafaza için hiç bir şey
konulmamış. Sahne fen-i menazirin en senai ihtarındandır pek
uzak sahnenin teNuruğu iş için Avrupa'da gibi bilinen kaidelerden
çok uzak

Dekorlar ne alaturka dense ne alafranga faraza ne lui
faturüz ne stil-i modern hele şehzadebaşı salaşlarına giderseniz
size gösterilen sahne: Ne salondur ne odadır. Kanepesi olmayan
kontun salonunda keçede yoktur. Kont sandelyeye oturduğu
zaman düşmemek için masaya dokunur. Gaz sandıklarından
bilmem kaç senesinde yapılmış olan o masa ise heman
paralanmak üzere olduğundan ayağındaki çamurlu dört yerinde
yamalı kundurasını göstermek için bir yer arayan kant cenabları
ayağa kalkmağa mecbur olur.

Tarihi bir oyun oynamak küstahlığında bulunurlar. Bir sene
evvel bütün azamiyetiyle tarihine revnak veren bir hükümdar
sarayı şu suretle tasvir edilir:

1. Üstünde iki yırtık perde asılan bir kapı
2. O gün koltukçudan kiralanmış dört koltuk
3. Hükümdarın arkasında eski bir maşlah belinde paslı bir kılıç
4. Maliyet-i hükümdarı mutlaka üç kişidir. Bunların ise ayaklarında
yırtık üstü sarı, altı eski vuruğun Fotin daha üste çamurlu bir

pantolon

5. Başındaki kafiye arkadaki pırtık cübbe bu pisliği örter.

İşte size bir liste.

Nasıl bu hal itmek ahlakımıza da müyesser olamayacağı şüphesi muammayı bize de mütesir ediyor... Ne yapalım? Bu kadar maskaralık hergün tekrar ettiği tıpkı en çok arşun boyunda parayır alanları tab ettirilerek tıpkı ancak 24 saatte mümkün olabilen bir şarlatanlıktan sonra nısfı bile ifade edilerek halk lanetler ile o pis salonlardan ayrıldığı halde iki gün sonra yine müşteri geliyor. Para veriyor, hatta hatta alkışlıyor.

İşte size muadelenin bir taraf-ı feci daha fakat daha bitmedi. Emin olunuz. Bu tasvir hakikaten çok uzakda duruyor, pek Nuksandır. Hakikatde medeniyet-i milliye namına derin bir yaradır. ki teşrihi lazım, hatta bir borçtur. Bizde bu borcu edaya çalışalım.

Hüseyin Kazım Temaşa Nu : 2 s. : 1 - 2

5) Kirli Çamaşırlar

Baştan söyleyelim: Piyes tenkidine uzanmıyacağız. Kirli Çamaşırlar, bizim lisana alafrangadan intikal etmiş bir tabirdir ki zahiri güzellikler, sözü şaşaalar arasında gizlenen manevi sekatatler için kullanabilir. Tıpkı şık bir hanımın maşaşa libası

altında şimdiler mazur tutulsa bile elbette hoş görülmeyecek bir iki ay sabun görmemiş bir gömlek salonu zarif kokusu latif bir madamın salonu köşesinde atılmış, buruşmuş unutulmuş eşya bulunduğunu, bunların bütün, haricin güzellikleriyle örtüldüğü gibi tiyatrolarımızda- Artistlerin hakiki çamaşırlarına benzeyen umumun şamesini çoktan hırpalamaktadır. Onun için bizde bu tabiri istimal etdik. Fakat burada şu fark var: Kirli çamaşırlar daima saklanır, tiyatrolarımızın pılsı pırtısı ortadadır. Nasıl bir kirli aktör simsiyah yakalığı lakaydane telakki ederse, onu umuma göstermekte bir zarar görmezse, bizdeki temaşa hayatının da sandıkta perde arkasında kalan kirli çamaşırları yoktur.

Çıngırak çalındı mı derhal onları çeşid çeşid görmeğe hazırlanınız. Beni en ziyade dağdar eden cihet bunlar elinde milli ve tarihi piyeslerin aldığı şekildir. Bize yürek acısı olan bu meseleyi sanat, ilim Nuktasından tetkik etmeye bu iki kelimenin büyüklüğü bile manidir. Yalnız onları o berbatlığı ile teşhir etmek kifayet eder. Verilecek hüküm umumun vazifesidir. Alafranga piyesler ise bu bahisden büsbütün harice kalmak lazım gelir. Çünkü kapısı önünde kokusuyla müşterileri istikbal eyleyen oyunların içine düşmek bedbahlığına maruz kalan alafranga piyeslerin duacısı bizden evvel layemut sahipleri olsa gerek....

Bu sütunlarda bizim vazifemiz ise bu trajedinin nakıs bir tasviri ile sadede rucu etmektir:

Hayal değil hakikat....şehzadebaşı panayırında bir aşağı bir yukarı gezinirseniz, hatta imladan mahrum duran ilanları dikkatlice okursanız, anlarsınız ki oralarda büyük Viktor Hugo'nun eserleri de oynanıyor (Kral Eğleniyor) eser-i meşhuru kel Hasan Efendi'nin sahnesinde yüz defa çıkmak bedbahtlığına maruz kalmıştır. Yine bunlar (Ayda) operasını da oynarlar....Yahud piyesini başka çetrefil bir ünvan ile ilan ederler. Bir Garplı bizim tiyatrodan iyice tetkik etdikten sonra bu cüreti de görse acaba hakkımızda ne hüküm verir.

Sahneyi, dekoru, elbiseyi bir tarafa bıraktık, aktörlerine bakalım:

Köçek İsmail Efendi malumdur. Orta oyundan yetişti, gayet iyi bir pişekardır. Abdi Efendi ile senelerce çalışdı. Merhumun miftah-ı mudhikatı oldu. Cinasa gayet meraklıdır. Şimdi elli sene bu yolda çalışmış olan bu adamın arkasına onaltıncı asrın alafranga elbisesine benzetilmek istenilen bir elbise giydirerek, başına bir keçe küllah koyan karşısına komik hakiyi geçirin kraliçe için Afganistandan gelen bir şantözü oturtun perdecı çırağı saray erkanından olarak kabul edin....

Bunun üzerine Viktor Hugo mezarından kalksa Camiamızın yakasına sarılsa mahkeme-i medeniyetde aleyhimize katl-i manevi davası açsa bu davayı müdafaa edecek bir vekil bulabilir miyiz? Fakat Hugo'nun davasından evel bizim bir iddiamız var sıra onundur:

Bir Garplı bizim tiyatrolarda, bizim adetimizden tarz-ı hayatımızdan bir şey anlamak için gelir, ondan fazlasını beklemez haydi öyle bir meraklı zatı alarak laletayn bir tiyatroya götürelim. Tiyatronun harici levsiyatını bir tarafa bırakalım şimdi perde açıldı:

Sakalının ipi kopmuş bir ihtiyar. Karısı iki kızı bir uşak. Uşak komiktir. Efendiye edep ve hayanın hatta mantığın akl-ı salim haricinde yaptığı muamelelerden söylediği sözlerden vaz geçiyoruz iki küçük hanım hiç odadan çıkmayan bu uşağın bazıcei taarruzu olur. En hakiki pederinin yanında teklif-i izdivaç eder.

Nihayet uşağın vasıtasıyla isteğine kavuşur düğün olur. İşte düğün perdesi: Efendi damad uşak davetliler evvela gelin olmayan kızları bir ala oynarlar o kadar oynarlar ki yalnız haricdeki müşteriler değil düğün davetlileri bile cuş u huruşa gelir. Bu fasıl raks biter o sırada sarhoş olan nihayet sahnenin kenarına dünbalei rezaletini sallaya sallaya gaşyan ettiği için alkışlarla,

karşılanan komik şehrin ibramı üzerine damat bey yanında gelin hanım oynamağa hoplamağa başlar

Perde kapanır

Kendi kendimizi aldatmadan biraz düşünelim bunu harice tatbik edelim. İşte bir Avrupalı dostumuz lisan biliyor. Bizi yeni anlamak istiyor. İbramına Bu yere sokuşturduk hayran hayran etrafına bakındığı sonrada perdeyi açtık. Nihayet kırmızı mehtaplar yanarak kapanık şimdi muhibbimiz soruyor:

-Dostum ne oynadılar

- Müdhika

- Mevzuu?

-

- Mevzuyu soruyorum azizim.

Haydi bir tevilli hakikat

- Bu mudhikalarda mevzuu aranılmaz...Mantık bu kadar aklın kabul edemiyeceği her ihtimal onun hudud-u selahiyeti dahilindedir.

Dostumuz bu cevabdan adeta akalanarak size bir sual daha sorar: O kaşı boyalı, burnu basık, başı çıplak, fesi sekiz Numara adam kim?

-Komik

-Oyunda vazifesi

- Evin uşığı
- Ya şu ihtiyar
- Efendi
- O kadınlar
- Kızları
- Demek sizde uşığın vazifesi bu ha

-.....

- Uşak efendinin yanında hanımlara ilan-ı aşk edebilir mi?
- Bakın ellerini yalıyordu

-

- Son perdeki oyun ne idi?
- Düğün oldu
- Sizde gelin oynar mı?

-.....

- Erkek davetliler gelinin yanında sarhoş olur mu?

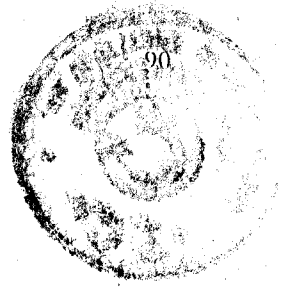
-.....

- Görmediniz mi? Sonra o basık burun adam bir kızı aldı ihtiyar ikisini el ele verdi. Demek kızını uşağa verdi. Adet böylemidir?

-

- Rakıyı gelinin, taze kızların yanında mı içerler?

-

- Gaşyan eden adamı kovmazlar mı?

-.....

- Canım niye cevap vermiyor sunuz? Her memleketin bir adeti vardır. Belki sizin İstanbulda da böyle.....

Hüseyin Kazım Temaşa Nu : 3 s. : 1 - 2

6) Milli Tiyatromuz Ve Milli Tiyatroların TarzıTeşkil Ve İdaresi

Hemen her hükümetin bir veya bir kaç milli tiyatrosu vardır. Belli başlı hükümetlerden tiyatro hayatına fazlasıyla ehemmiyet veren şüphesiz Fransadır "Kuklan Kade" bir makalesinde (Fransada tiyatro öyle bir alemdir ki isterse ilan-ı Harb eder) diyor. Fransa tiyatro hükümetidir. Baş vekil belki Reis-i Cumhur'a kadar herkes tiyatro müellifi, münekkidi belki biraz da aktördür. Bir sene zarfında Fransa'da telif edilen tiyatro piyesleri bütün dünyanın bir asırlık telifatına tekabül eder, denilse pek büyük bir yalan söylenilmemiş olur. Bonaber'in tiyatro umurunda Fransa'yı taklid pek yanlış olmaz.

Paris'de büyük küçük otuzu bulan tiyatrodan hükümetin murakabesi altında olanların başlıcası komedi Fransız "OdeNun"

"Opera" "Opera komik" tiyatrolarıdır. Bunların her birisi muktedir birer müdür ile idare edilir.

Komedi, Fransız tiyatrolarının en eskisi olmak karinesiyle tarz-ı idaresi diğerlerine nisbetle daha ziyade celb-i dikkatdir. Kral 14. Lui zamanında teatur İtalyan, teatur Fransa namlarıyla iki tiyatro tesis ve bilhare İtalyan tiyatro lağve edilerek diğeri ifa edilmiştir. Birinci Napolyon meşhur Moskova seferinde ordu oldukça perişan bir halde iken üç dört gününü tamamen hasr ederek buzlar içinde Paris'ten ta Moskova'ya kadar celb ettiği bu Fransız tiyatrosunun nizamnamesini tanzim etmek gibi bir ğaribe göstermiş. O günden beri Fransada tarz-ı hükümet birkaç defa tahville uğramış iken bu nizanname bu güne kadar mutaa ola-gelmiştir.

Pek mufassal olan bu nizannamenin tetkiki milli tiyatromuz için bir nizanname vucuda getirmek Nukta-ı nazarından lüzumlu olduğunu zan ederim. Ve yine zannederim ki Darülbedayi kisvesi altındaki milli tiyatromuzun bir nizannamesi yoktur. Haftada bir gün lütfen içtima eden ve ekseriya vezaf-i zatiye ve memuriyeleri ilcasıyla toplanamıyan heyet-i idarenin içtihadıyla cereyan eden umuru hususatı muhavver tabii mi sunni mi bulamıdır. Bu şekil idare müessesenin hakkını müdafaa edemediği gibi Sanatkarın müntesebeninde himyasını tekefûlden uzakta bulunur. Mesala

Sanatkar ile tiyatro maiyetinde münakid bir mukalevename ile maiyetinde her iki tarafça bir kıymeti haiz bulunmuyor. Bu gün böyle bir mukalevenamenin milli tiyatroya dahil olan bir sanatkar bir kaç ay devam etdikten, bir kaç rolü uhdesine alıp meydana getirdikten ve bu müddet zarfında kendisine tahsis olunan manşî istifa etdikten sonra sade sudan bir mazaretle çekilip gidiyor. Yahud heyet-i İdare bu aktörün tavrı hareketini şan-ı ubudiyyete menafi görüyor. Mustafa Ağa artık senin Konağa lüzumun kalmadı ibarende bir ibarenin zeyl-i olarak izin tezkeresini veriyor. O mukavele her iki taraf için de Kain-i lemyekun hükmündedir.

Amr-i tadid eden yerlerde memuriyet müşküldür. Kimse hangi Peygambere ümmet olacağını tayin edemez. Darülbedayinin gerçi bir müdürü mü var cidden nazik ve terbiyeli olan bu zatın elinde gerek mateesüf müdiriyete delalet eder bir şey yoktur. Gerek idari gerek sınaî her şey hakkında heyet-i edebiye bir karar verir. Bu kararın tamam-ı ecramı da müdüriyete muhavvel değildir.

Bu zat zavallı adam müdür namı altında bir kapucuk darından başka bir şey değildir. İktidarı kafi görülmüyorsa daha muktedirini bulmalı. Aksi taktirde Amiri İcra o olmalıdır. Fakat şerait-i hazıra içerisinde Darülbedayı müdüriyetini kabul edecek müşkül bulunur. Müdür şehir-i emanetce musaddak bir

nizannameyi tatbike memur olur. Serveti olmayan bir idare kabil-i tedvir değildir. Bir tiyatroyu ez her cihet sevk ve idareye ehl olan bulunmalı ve kemal-i emniyetle o zata tevdi-i umur olunmalıdır.

Tiyatro o idaresi senelerce mümarasiye vabestedir. Sanat temsili hoş... nikrar olmuş zevat ve rütbeye sahip fazlu İrfan olsalar güzel bir müessese Vucuda getiremezler.... Bu kavait teadide ederse bütün bütün müzebzeb bir idare olur. Vaktiyle komedi Fransızın oniki kıdemli aktörden müteşekkil bir Komite Aktör-Heyet-i mütelası vardı kabul olunacak asar bu heyetin reyini inzimam etmedikçe (repertuvvara) alınamazdı. Müellifin evvelce bu heyetten bir iki kişinin reyini temin etdikten sonra eser vermek yolunu bulmuşlardı. Mahzurdan alim olmayan bu heyet lağvedilerek eser kabûlü yalnız müdürün reyine terk olundu. Ta bir (Apranova)sına kadar. Hiç Sızıltı çıkmadı. Hatta bu esere karşı yapılanda sanata karşı değil(Siyonizm)e karşı tecelli etmişti.

Her nedense ötedenberi bizim her işi yed-i vahide tevdi etmekte. Bir Selamet görürüz cümle işin içinde ufak bir para meselesi de varsa.

Sanat bu kayda hiç bir zaman giremez. His ve zevkten doğan bu çocuk taadüd bunu mutahamil değildir der akab asaletini kayb eder. Birden Ziyade Sanatkarın İştirakiyle vucuda

gelmiş bir şaheser mevcut değildir.Eğer bir şaheser olması matlub ise muktedir bir Sanatkara teslim edilmelidir. Şimdiye kadar cumhur ile İdare olundu. Asarını gördük perde diğer tarzını tecrübe etse

Kemal Emin Temaşa Nu : 7 s. : 1 - 2

7) Bizde Tiyatroculuk

Bana bu yazıyı yazdıran hergün içimi sızlatarak gördüğüm muameleler değil, geçenlerde aktör Onnik İstiyen bir gence yazdığım mektubu fazla acı, fazla haksız bulanlar meseleyi daha etraflı teşrih etmek arzusudur.

Güneşin doğduğu yerden ta batıncaya kadar aydınlık vererek geçip gittiği arazide medeni olmak isteyen büyüklerden vazgeçtik. Küçük milletlerde hatta Yunanlılar, Balkanlar, Sırlar, Ermeniler ve Boşnaklar arasında bile kalmayan bir zihniyet var ki yalnız bizde yaşıyor: O da tiyatro bir fenalık, tiyatro bir ahlaksızlık, tiyatro bir namussuzluk, elhasıl tiyatro bilinir bilinmez görünür, görünmez isimsiz, isimli ne kadar ahlak-ı reddiye varsa hepsini cami bir şey

Medeni görünmek ister hatta bazen bu iddia-da ne kadar bilapervaz oluruzda sonra yukarıda isimlerini zikr etdiğim milletlere zamimen Çinlilerin Japonların bile anlayıp defettikleri

düşünceler birer kıymet birer ehemmiyet vererek muhafazası olan kafalarımız içinde gezdiririz.

Yirminci asrın hem de en şık elbisesini taşımağa heveskarzade omuzlarımızın üzerinde bir saat rakkası gibi sallanarak, akıl, dirayet, basiret saçıyor. Tahmin ettiğimiz kafaların bir çoğunda belki de bahs etmek istediğim meselede hepsinde Milad-ı İsadan evelki zamanlara aid sulanmış kokmuş muhakemesiz beyin var.

İtiraf ediyorum ki o mektubum çok acı, çok ümid kırıcı mı? fakat bundan tabii ne olabilir. Neşe ile işve ile dolu olamazdı, çünkü canı yanan acıyan bir kimsenin sözleriydi. Acıdır dediler hatta sevgili Reşad Nuri Bey "Zaman"da kabahatin bir kısmını evirip çevirip bize yüklenmek istedi fakat kimse çıkıp da yalandır diyemedi. Anladık ki Reşad Bey'e tamamiyle hak vermekle beraber bunun bir kısmını ne kadar aktörlere yükletmek istesek yine halkın boynuna kalan parçasının daha ağır çektiği muhakak.

Söylediklerim acı idi çünkü doğru söyleyeceklerim daha acı olacak. Çünkü daha pek doğru söyleyeceğim hakikatının kendisi zaten acıdır, sonra da doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar derler

Bakınız Reşad Beyefendi! benim söylemek istediğim ne idi ve ne size memleketimizde evvela tiyatronun sonra da

müntesiblerinin nasıl telakki edildiklerini göstereyim. Sonra eğer vicdanınızı azap zebanilerinin eline vermek isterseniz siz aktör olmağa başka masumları da teşcii ediniz.

Bu sefer Berlinden avdet ettiğim zaman bir mezameret istemik için evvela çek memleketinin büyüklerinden birine gitmiştim maksadımı söyledim. Dinledi, cevaben

-Valla dedi. Bu buhranlı zamanlarda tiyatro gibi eğlence ile iştiğare bilmem lüzum var mı?

O zaman bu cevap beni kudurtmuştu asi ve katil olmam için beni bundan daha fazla sinirlendirmek kabil değildi. Hayretlerle gözlerimi açtım. İçimde söylemek istediğim fakat sıralarını kaybedip her biri diğerinden evvel çıkmak isteyipde itişen, kakışan binlerce acı hakikatler boğazıma yığıldı kaldı. Öyle bir hale geldim ki, bu boş kafalı zatın kulaklarından tutarak panayır yeri gibi davullu, zurnalı, geceli gündüzlü etrafa hayasızlık saçan tiyatroları ve o tiyatroların yüz kızartan eğlencelerini göstermek için şehzadebaşına yine kulaklarından tutarak bir kaç mahleyi istila eden ve saz kepazeliklerinin sesi bazan cadde-i kebire kadar varan rezalet ve eğlencelerle onları yapanları göstermek için de Beyoğlunun arka sokaklarına sonra yine kulaklarından tutarak sulh zamanında vermediği kabalalıkla memlu ve insaniyetin en büyük muzır eğlencesi olan rakıyı sere serpe

herkese tevzii eden sarımsak ve ispiroto kokulu meyhanelere götürerek oradaki zevk ve eğlenceli hayatı göstermek istiyordum, bakalım İbsenin piyesine eğlence ile tevekülü diye itiraz eden bu zat oynamaya çıkmadı. Sonra da ona bugünkü Fransa tiyatrosunun temelini Napolyon Moskova sahralarından gönderdiği malzeme-i kanuniye ile atmıştı deseydim ne derdi yemin ederim ki utanmazdı ve yine yemin ederim ki gördüğü her kepezeliği tiyatrodan daha üstün ad ve telakki ederdi.

İşte benim çıldırdığım Nukta burası. Cemiyetler ferden teşkil eder en yüksek kısmına mensub fertende bu zihniyet olduktan sonra biz kafi değilmiş gibi Nasıl olurda diğerlerini fedaya insan razı olur. Zaten memleketimizde aktör olan ne kadar büyük sanatkar olursa olsun maddeten zengin olamaz imkan haricindedir. Çünkü memleketin servet ü samanı herhangi bir meslekde olursa olsun namusiyle müntesibini zengin edecek bir halde değildir. Şu halde maddeten yaptığı bu fedakarlığa mukabil hiç olmazsa manevi bir muzaharet görse o da yok. Sonra yukarıda şıklıklarını ve boş kafalılıklarını saydığım zavat memleketde sanatkar yetişmiyor derler. Elbet ya...yetişmez bal kabağı değildir ki erkekseniz çıksın sanatkar sizin akıl ve izandan ari kafanızın yetiştireceği şey değildir o doğar istidadını gösterir. Himaye edecek bir muhit bulursa orada büyür.

121 08

Bu gün Ermenilerin iki büyük ve muazzam sanatkarı var ki ikisi de Paris'te yetişmiştir, fakat yetiştirenler Ermenilerdir. Van'ın köyünden çıkarak sendeki bu kalemin istidadını taktir eden hamilerin muavenetiyle Paris'e giden ve orada büyük operada icray-ı sanat edecek kadar yükselen bir sanatkar Şah Muradyan her zaman Ermeni milletinin gurur ve iftihara hakkı olduğunu isbat eder. Yine İzmir'den çıkarak Sara Bernar gibi bir dahiyenin yanında geceli gündüzlü icrayı sanat eden Maksudyan bir tek kişi Ermenilerin her zaman yüzünü ağartacaktır.

Bir Romanyalı Domakus Fransa'nın en yüksek haile oyuncularından biridir, Fransızlar nezdinde Romanyalıların sanata müsteid olmadıklarını istediğiniz kadar idda ediniz. İnanıramazsınız çünkü onlarında Domakus gibi bir tane yetişmiştir ve bu zatın heykeli kendisi elan ber hayatdır. Şiirlerini en güzel inşad eden olduğu ve pek çok sevdiği için Monparnas mezarlığında Şair Şarl Bodler'in mezarının üzerine yapılmıştır. Bulgarlar'ın bir sanatkarı Karaif geçen sene benimle Berlinde idi. Oranın büyük operasında Aydada Kralı Karmende İskamilluyi pervasız oynadı. O kadar beğenildiki hem meslekleri eğer orada kalsaydı, Berlini terk edeceklerdi. Yunan kumpanyaları gördüm, operetleri ve Fransız komedilerini buraya gelen Fransız kumpanyalarından iki bin kat iyi oynuyorlardı. Peki biz hani bütün

Avrupa akvamı gibi medeni telakki edilmek istiyoruz. Hani bizim sanatkarlarımız? Bizde yetişmez mi biz yukarıda isimlerini saydığımız milletlerden daha mı istidasınız? Hayır çünkü Cemiyetimizin zihniyetini ve cemiyetimizin sanatkarın katili ve maktülüdür. Biz sanatkarı diri diri gömeriz.

Tolstoyla Raussau el ele vererek insan daima haklı cemiyet daima haksız ve Sadayı zatına inkiyad eden insan iyidir, alicenabdır, mesuddur, Cemiyet-i beşeriye ile kavanin ve edyan insanı muztarib ve bedbaht eder demişler.

Bizimki kadar hakkı olmayan cemiyetler için böyle söylerlerse acaba bizimkine ne diyeceklerdir.

Sanatkar kelimesinin intiva ettiği bu kelimeyi bizde hiç ve hiç kimse anlamamıştır. Onlara bunu anlatabilmek oldukça güçtür. Bizde tiyatroyu kurtaracağız diye uğraşanlar bile ki memleketin yüksek sınıfına mensub geçinirler- bir memurla sanatkarın arasındaki farkı temyizden acizdirler. Bu harbde harikalar göstermiş, düşmanlarına bile Samimi ve İkdamini tasdik etdiren Almanya'daki askerlikte fende ne kadar eazım yetiştirmiştir. Temaşada göstereceği sima Baserman Şildkravet gibi bir ikiyi geçmez görülüyor ki para ile rağbetin maddi ve manevi himaye ve menfaatin mebzulen bahş edildiği memleketlerde bile bazen sanatkar yetişmiyor. Biz yetişmek isteyenleri kaba

muamelelerimizle boğarız, öldürürüz yetişmemesi için elden ne gelirse yaparız.

Para meselesi hallolunur, az çok muktesidane insan geçinebilir. Eğer memleketde takdir ve rağbet görürse her şeye tahammül eder. Fakat biz ötede rağbet taktirde bile hasısız onu bile sanatkarlarımızdan esirgeriz. Bizzat ben Berlinde sekiz ayda gördüğüm rağbet taktir ve teşviki on senedir. Kendi memleketimdeyim. Görmedim. Sekiz aylık maddi menfaatim belki burada bütün hayat-ı sanatıma tekabül edecek kadardı. Buraya avdet edince, hortlaklar gibi ahlaki bir piyes oynamak istediğim zaman yukarıda nakl etdiğim vakaya tesadüf etdim.

Ben belki başkalarından bir parça daha fazla didişmeğe uğraşmaya kabiliyetliyim beni kıran ümidimi kıran bu mesele karşısında şimdi sanata saluka hahişger gençlerden biri olsaydı kim bilir belki bu, memlekette hiç bir şey yapılmıyor. Bende bu sanattan başka bir şey yapmak istemem der intihar ederdi. Çünkü ben bir çok zaman o buhranları geçirdim. Ve bazen bad-ı hava yaşadığımı da hatırlardım. Her gün her münasebetle o kadar acı şeyler gördüm ki bütün İstanbul'un her evini soyan bir hırsız olsaydım veya herkesin cüzdanını çarptığım için bin ve bin defa mahkum olmuş bir yan kesici bulunsaydım vallahi bana matuf nazarlar şimdikinden pek o kadar farklı olmazdı:

Bütün samimiyetle söylendiğine inanmanızı temin ettiğim bu ifadatımdan sonra Reşad Bey efendi siz isterseniz bu sanata intisab etmek isteyenleri teşcii ediniz ben edemem diyorsunuz ki Muhsin niye kendisi bu sanatı bırakmıyor. Mektubumda da arzettim kabil değil. Çünkü bir kere sulük etdim. Sulukuma saik kalbimdeki muhabbetim. Bu ikincisi olmasaydı her zaman tekrar ettiğim gibi şimdi tiyatro tiyatro dolaşan hükümetin Seyyar esnafından (!!!) telakki ederek resm aldığı aktör değil köprünün Kadıköy iskelesinde bir sandığı ve sandalyesi olan ve tabet esnafından addolunan kundura boyacısı olurdum.

Siz ne söylerseniz Reşad Beyefendi şimdi size hitab ediyorum. O macerayı naklettiğiniz Hocanızın hakkı var. Billa hakkı var tiyatro ile iştigal ediyorsanız, velev sade eser yazmak bile olsa temsil eden kimselerin cemiyetimizce mahkemede şahitliğe kabul edilmeyecek kadar hukuk-u insaniye ve içtimaiyeden mahrum olduklarını tesadüfen olsun iştmediniz mi? Cemiyetimizin insandan başka bir sınıfa belki de canavarlar kısmına tefrik ettiği mahlukların arasına karışmanızı doğrusu bende tecviz edemem.

Reşad Beyefendi tiyatro yazmadan oynatmadan evvel halkımıza tiyatronun ne olduğunu anlatmalı gözleri faltaşı gibi açılmış olanlar bile inanmayın uyuyorlardır. Yalnız onlar gözü açık

uyuyanlar sınıfındandırlar. Birçok küflenmiş zehabları, telakkileri defetmeli yerine yeni esasları aklın, mantığın ve mediniyetin kabul etdiği yeni, esasları yerleştirmelidir.

Bu amaliyet esnasında mahdud dimağlarına nazariyat-ı Cedideyi kabul edemiyecekler varsa, o kafataslarını kırmak ve genişletmek lazımdır. Çünkü çok söyledik. Uzun zamandan beri pek çok söyledik. Fakat hiç bir şey yapmadık. Görüyorsunuz ki hala tiyatrodaki kadınsızlık mevzuu bahs olduğunda Hikmet saçmış olmak kabilinden olarak çingeneleri alın diyorlar, daha hala tiyatronun bir nezaket yuvası bir mektep mümessillerin bir nevi muallim mürşid olduğunu ve bizim çingene tiyatrosu değil, Türk tiyatrosu yapmak istediğimizi mi? anlamayanlar var. Onlara her şeyden evvel bunu anlatmalı sonra işler kendiliğinden yoluna girer.

Ertuğrul Muhsin Temaşa Nu : 8 s. : 4 - 5 - 6 - 7

Süleymaniye 9 Eylül

8) Bizde Sinemacılık

Malumdur ki sinemacılık Avrupa'da az zaman içinde pek büyük terakkiye mazhar olmuştur. Bu uğurda azim müesseler teşekkül etmiş. Fevkalade maarif ihtiyar olunmuş ve olunmaktadır.

Milyonlarla Franka baliğ olan kurdelalardan memleketimize de bir çokları uğradı. Sinema dekor ve mümessil zenginliği ihtiyarıyla tiyatrolara korkunç bir rakip kesildi.

Eski Yunanlılar zamanında tiyatro bugünka şekilde olmayıp bizim orta oyunlarına biraz benzediği için piyesler vahdet-imekandan kurtulamıyordu. Bilahare tiyatro bugünkü şekle ifrağ dekorlar, perdeler icad edildikten sonra da yine bu piyeslerin vaz-ı sahne edildikten sonra da yine bu piyeslerin vaz-ı sahne edilmelerine devam olunmuş ve hala o suretde kalmıştır.

İngiliz şair-i meşhur-u Şekspir bu ananeyi ilk bozanlardan olup eserlerini mutad sahnelerle tefrik ile daha tabii bir şekle ifrağ etmişse de ekseriya bir kaç kelimenin bir meclis için yüzlerce liralara sarfıyla ayrıca dekor yaptırabilmek tiyatronun yapabileceği mirasyediliklerden olmadığı için bir çok meclislerini yek diğerine eklemek suretiyle vaz-ı sahne edilmekte devam olunur. Gerçi bu söz taktim Şekspir'ce matlub olan tabiiliği muhal ise de aynen vaz-ı sahne etmeninde mecnune bir israf olacağı şüphesizdir.

Tiyatronun en müsif bir siması olan Antuan'ın bile bu ufak ve müteferik meclisler için bir kadife perdeden ziyade masrafı göze aldirtmamış olması cay-ı nazardır.

Sinema tiyatronun bir Nuksanını ikmal etmiştir. Tabii dekorlardan istifade suretiyle masrafsızca bir çok sahne

gösterilebilmesi temaşa geranı pek güzel eğlendirmekte ve tabiata daha ziyade yaklaşmaktadır.

Sinemanın tiyatrolara karşı galebe-i katiye temin edemiyeceğini kafil yalnız sözdür. Bu hayal-i zi-ruhun tiyatrodan Nuksanı edebiyattan ibaret kalıyor ve bunun içindir ki tiyatroda muvaffak olamayan bir çok mümasin sinemanın kahramanı olmuşlardır. Zanedersenem bunu sanatkar-ı edebiyat ve hilavet-i ifade cihatden zayıf olanlardır.

Sinemaların diğer bir meziyeti de akvam-ı muhtelifatın adet ve adab-ı muaşeretleri hakkında diğer kurumlara daha hakikate yakın malumat vermektedir.

Mesela Japonya'da yapılan bir film bize o kurumun sanat-ı temsil ve Kazu arafi terekkiyatı hakkında malumat verdiği gibi ahval-ı içtimaiyesi Nukta-i nazarından da en doğru fikri verir. Bize uzak olan kavimlerin içtimaiyatına aid öyle hikayeler duymuşuzdur ki adeta o zavallıları insanlıktan çıkarır. Çinliler ve Tibetliler mütesir oldukları vakit gülerler mesrur oldukları zaman ağarlarmış gibi tabiata ziti riveyata bile inananlarımız eksik değildir. Çin ve Tibet aktörleri tarafından vaz-ı sahne edilmiş bir kurdela bize Çin ve Tibetliler hakkında pek güzel bir fikir verir. Bir kaç kurdela etraflı malumata sahip eder.

Biz Türkler kısmen Avrupalı sayıldığımız ahval-i hususiyemizde bile birçoklarımız adeta Avrupalı olduğumuz halde burnumuzun dibinde bulunan Garplılar yüzlercemiz kendi memleklerinde görülürken hakkımızda öyle garip rivayete itikad etmişler öyle gayr-i tabii masallara inanmışlardır ki Fezail-i medeniyyeyi kimseye vermeyen bu adamları bu derece sade deliliklerine hayret etmemek kabil olmuyor.

Son Çanakkale muharebesinde esir düşen bir Fransız neferinin Türklerin adam yediğine kaani olduğunu bizzat gördüm. Sinemalar bu gibi aracıyı imha eder.

Karşısında gördüğü bir hayat parçasının elvah-ıgüna günü içinde yuvarlanan eşhasın kendisi gibi zevki aşkı alamı, rikkatı olduğunu gören temaşa ger onunda adam olduğuna onunda hakk-ı hayatı bulunduğuna kanaat eder. Bundan başka bir kazayâtı daha vardır ki o da akvam-ı mücaverenin hayat-ı hususiyeleri diğer kavimleri eğlendirir. Biz şarklıların içtimaiyetini tasvir eden Avrupa muharirleri şarkın güzelliklerini ne güzel tasvir etmişlerdir. Pencereler ne kadar asma dallarıyla müzeyyen kırmızı aşı boyalı bir eski Türk evinin manzarası bir Avrupalı nazarında saraylarımızdan daha istifade-i bahsdir kendilerinde bir çok numuneleri olan saraylar bu viran hane kadar icab-i mütefeyyid etmez. Bir mahle kahvesi, bir hacı ninenin odası da

aynı suretle şayan-ı istifadedir. Hatta biz bile hayatımızı Avrupaya benzeterek muhayyel bir muaşeret tasvir eden hikayelerimizden ziyade hayat-ı hakikiyemizi tasvir eden romanlardan hoşlanıyoruz. M. Hüseyin Rahmi Bey'in eserlerine gösterilen rağbet bu iddiamın cel-i burhanıdır.

Romanlarımızın tiyatrolarımızın bizi olduğumuz gibi tasvir etmesi ne kadar doğru ise bizde yapılacak sinema filmlerinde de aynı Nukta-i nazarı gaib etmemek lazımdır.

Şimdiye kadar bir kaç müesse sinemacılığa teşebbüs etmiş fakat yüz akıyla bir eser vucuda getirememiştir. Sinemacılık başında para olmak üzere bir çok levazıma müftekirdir. Sinemaya aid sujeler ihzar edecek muharirin bunları vaz-i sahne edecek sanatkaran şark tesisatına vakıf dekorcular ilan bir çok şeyler ister. Yalnız bir sinema oporetörü bunların hepsini kafil olamaz.

Malaln-i Gazat sinema hayatı müdürü Fuad Bey şimdiye kadar yapılan ve ademi muvaffakiyete müncer olan şeridlere rağmen hemen iki bin beşyüz metre tolunda oldukça mühim bir eser vucûda getirmeğe teşebbüs etmiş ve ikmaline de muvafak olmuştur.

Sebekat edenlerin uğradıkları adem-i muvafakiyetler göz önünde iken ve icab eden herşey tedarikte memleketimizin cehalet-i sanatı kabil-i inkar değilken Fuad Bey'in bütün bu

müşkülatı iktiham ile böyle büyükcek bir işe teşebbüs ve onu ikmal etmiş olması herşeyden evvel tebrike layık bir haslet-i kamalanedir.

Biz bu filmin bir çok parçalarını gördük ve hususi olarak kendilerini tebrik ettik di ikmalinden sonra hayat-ı umumiyesi hakkındaki fikrimizi yazacağız.

Kusur arayanlar herşeyde bulurlar. Bu pek kolaydır. Fakat herhangi birşey ve o birkaç Nuksan ile vücuda getirmek daha müşkildir.

Memleketimizin garib-i ahlakiyesinden biri de mutlak her şeyin nevakısını aramak ve hiçbirşey bi tarafane münsifane tetkik etmektir. Erbab-ı teşebbüsü inkara uğratan ve pek çoğunu gayretten alıkoyan bu tabiat-ı mezmumdur. Aynı zamanda hayırı hahane tavsiyeleride arz-i atik etmekde makbul addolunamaz.

Biz bu iki türlü şaibeden de mûraiz Fuad Bey kendisini teşvik ve targibe ne derece münhemik olduğumuzu ve tenkidimizin de sırf bir ikaz mahiyetinden ibaret olacağını göreceklerdir.

Sinemacılığın memleketimizde göstereceği muvafakiyeti biz kendilerinden beklediğimiz için Kemal-i samimiyetle gösterdikleri bu gayretde devam etmelerini bilhassa temenni ederiz.

108
Kemal Emin

(Hamiş)

Müdafaa-i milliye cemiyetinin bir çok mesarif-i ihtiyarıyla edindiği sinema alet ve adevatının atıl kaldığını haber aldık esasen bu mühimce fedakarlığa mütamayıl mezkur sinema hiç bir şey vucûda getirmemiştir. Böyle bir takım lavazımın at-ii meskuka taallukken hapsedilmesi muvafık-ı maslahat değildir.

Bunların malulini gazata muavakaten olsa devriyle o müessesenin ikmalini müdafaa-i milliye heyetinin sinemalar ekabirinden ümid ederiz.

Kemal Emin Temaşa Nu : 15 s. : 1 - 2